

იმისთანა წმინდა საძმომი, ბოგობილ ბუქე-
უბი სიფყვას, ცუდილებით და ჭბრებით ბუბ-
თის გაცანა ყულა უჯანდისთბაჭე უსამაგლესია.

ბაგოდის 1918 წლის
25 ივლისიდან

რესპუბლიკა

ოთხშაბათი, 5 თებერვალი. 2020 წ. №21 (8947)

ელ.ფოსტა: sakresp@mail.ru და sakresp@top.ge

ფასი 60 თათრი

გონებაჩლუნგთა კრიმინალური თავაშვებულობა - აი, კასობრიობის მომავალი!

საქართველოს უღალატო მეგობარი

POLAD -
GURBANGLYEV
ფოლადი -
საქართველოს მეგობარი

ფოლად გულ-გულ ოღლი - 75

„მოძღერალი ელჩი“

იხ. 5 გვ.

ილია ჭავჭავაძე, იაკობ გოგებაშვილი,
მისხილ ვაზირიშვილი - მსოფილი პუბლიცისტი,
6. ბარათაშვილის შემოქმედების პირველი მკვლევარი,
სათავადაზნაურო ბანკის ერთ-ერთი დამფუძნებელი

„სომ არ გამოვიღეთ ევროსაბჭოდან“? სასაცილო, საზირალი რომ არ იყოს!

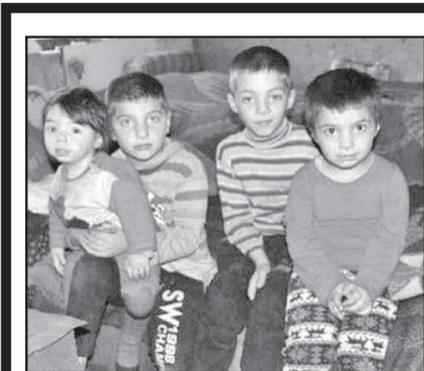
მამაზეცნიერის „დამწარი კარაღა“

კათოლიკოს-პატრიარქი აშშ-ის ახალ ელჩს კელი დეგნანს უხვდა

საქართველოს საპატრიარქოს ინფორმაციით,
შეხვედრაზე საუბარი შეეხო აშშ-სა და საქართვე-
ლოს შორის არსებულ მეგობრულ ურთიერთობებს
და საქართველოს წინაშე არსებულ გამოწვევებს.
შეხვედრაზე პატრიარქმა ხაზი გაუსვა ოკუპი-
რებული ტერიტორიების მშვიდობიანი გზით დაბ-
რუნების აუცილებლობას და აშშ-ის მიერ საქარ-
თველოსთვის განეული თანადგომისთვის მაღლი-
ერება გამოხატა. „პრობლემები ბევრია, მაგრამ იმე-
დი უფრო მეტია“, - განაცხადა სრულიად საქარ-
თველოს კათოლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ.
აშშ-ის ელჩმა პატრიარქს გულთბილი მიღებისთვის
მადლობა გადაუხადა და აღნიშნა, რომ აშშ კვლავ
დაეჭურად გააგრძელებს საქართველოს მხარ-
დაჭერას.

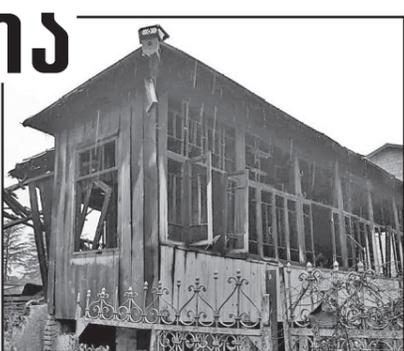
სრულიად საქართველოს კათო-
ლიკოს-პატრიარქმა ილია მეორემ
მღვდელმთავრებთან და სამღვდლო-
ებასთან ერთად, საქართველოში აშშ-
ის ახლად დანიშნული საგანგებო და
სრულუფლებიანი ელჩი კელი დეგნანი
და მისი თანმხლები პირები მიიღო.

ტრაგედია ბაღდათში

ცხოვრობდა, საკვებს უფასო
სასადილოდან იღებდნენ,
ელექტროენერგია და ბუნებ-
რივი აირი არ მიეწოდებო-
დათ.

სანძარი, სავარაუდოდ,
ბუხარში დანთებულმა ცეც-
ხლმა გამოიწვია. უმალ მოედო
ხის სახლს, ოჯახი ამ მიტოვე-
ბულ შენობაში მას შემდეგ შე-
სახლდა, რაც მისი ერთ-ერთი
წევრი, ბავშვების ბიძა, ქუჩა-
ში გაყინული იპოვეს... სანძარს
შემთხვევით გადაურჩნენ ბავ-
შვების მამა და ბებია, რომლე-
ბიც სხვაგან იყვნენ წასულები.

„საქართველოს რეს-
პუბლიკის“ რედაქცია თა-
ნაშობრძეობს სრულიადსა-
ქართველოს და დადუ-
პულთა ახლოგლებს ამ
დიდი ტრაგედიის გამო.

3 თებერვალს, ღამით, ბაღდათ-
ში საშინელი ტრაგედია დატრიალ-
და. წერეთლის ქუჩაზე, მიტოვებულ
შენობაში გაჩენილი სანძარის შედე-
გად 6 ადამიანი დაიღუპა: ორსული
ქალი ოთხ მცირეწლოვან შვილთან
ერთად და ოჯახის ახლოგელი ქალი.
ოჯახი უკიდურეს გაჭირვებაში

ოპ, ეს სასოდავი ოპოზისცია ამერიკული წერილების სერილები და ჩვენი

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ 20 წელიწადში სიმსივნური დაავადებების ჩიხსხვი 60 პროცენტით გაიზრდებო! 2

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მსოფლიო მკვლევართა კონგრესი 20 წელიწადში სიმსივნური დაავადებების რისკს 60 პროცენტით გაიზარდება

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია საერთაშორისო საზოგადოებას აფრთხილებს, რომ ამჟამინდელი ტენდენციის შენარჩუნების შემთხვევაში, უახლოეს 20 წლის განმავლობაში მსოფლიოში სიმსივნური დაავადებების რიცხვი 60 პროცენტით გაიზარდება. ამის შესახებ ნათქვამია ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციის მიერ სიმსივნური დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით გავრცელებულ განცხადებაში.

ორგანიზაციის მონაცემებით, 2018 წელს სიმსივნური დაავადებების გამო მსოფლიოში 9,6 მილიონი ადამიანი გარდაიცვალა.

ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია აუცილებლად მიიჩნევს საშუალო და დაბალი შემოსავლის მქონე ქვეყნებში ონკოლოგიური დაავადებების მკურნალობის მომსახურების გაფართოებას. არსებული პროგნოზით, ასეთ ქვეყნებში

უახლოესი ორი ათწლეულის განმავლობაში ონკოლოგიური დაავადებების რაოდენობის 81%-ით ზრდის რისკი არსებობს. ორგანიზაციაში განმარტავენ, რომ ეს განპირობებულია იმით, რომ ამ ქვეყნების ისედაც შეზღუდული რესურსი დიდწილად მიმართულია ინფექციური დაავადებების წინააღმდეგ ბრძოლაზე, ასევე ბავშვებისა და ორსულების

ჯანდაცვაზე. ამავ დროს, დაბალი და საშუალო შემოსავლის მქონე სახელმწიფოებში ჯანდაცვის სისტემა მოკლებულია სიმსივნური დაავადებების დიაგნოსტიკისთვის, პროფილაქტიკისა და მკურნალობისთვის საჭირო აღჭურვილობას.

„ეს არის შემაფხიზლებელი მონოდება, რომ ყველა ჩვენგანი ებრძოდეს ონ-

კოლოგიური დაავადებების მკურნალობის მხრივ მიუღებელ უთანასწორობას ღარიბ და მდიდარ ქვეყნებში. თუ ადამიანებს ექნებათ წვდომა პირველად სამედიცინო მომსახურებაზე, შესაძლებელი იქნება სიმსივნის ადრეულ სტადიაზე გამოვლენა და ეფექტიანი მკურნალობა. სიმსივნე არ უნდა იყოს ვინმესთვის სასიკვდილო განაჩენი“, – განაცხადა მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის წარმომადგენელმა, ექიმმა რენ მინგუიმ. ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციისა და სიმსივნის კვლევის საერთაშორისო სააგენტოს ერთობლივი ანგარიშის თანახმად, ძალისხმევით კოორდინირებით შესაძლებელი იქნება მომავალი ოცი წლის განმავლობაში 7 მილიონზე მეტი ადამიანის სიცოცხლის გადარჩენა. ამისთვის საჭიროა თითოეული ქვეყნისთვის შესაბამისი ზომების განსაზღვრა და დაინტერესებული მხარეების თანამშრომლობა.

ირაკლი შოთაძე: სრულად ბრალდება არის მოტივატორი, რომ სიმე უფრო კარგად ვაპატიო

საპროკუროროს საბჭო გუშინ საქართველოს გენერალური პროკურორობის კანდიდატ ირაკლი შოთაძეს უსმენდა.

შოთაძემ საბჭოსთან გასაუბრების დროს პროკურატურის მიმართ გამოთქმულ კრიტიკასთან დაკავშირებით გამახვილებულია ყურადღება და აღნიშნა, რომ ზოგჯერ კრიტიკა ჯანსაღია, თუმცა ხშირ შემთხვევაში – სრულიად უსაფუძვლო.

„ზოგადად, ჩემთვის ძალიან კარგად გასაგებია ის ხშირი კრიტიკა, რომელიც ისმის ხოლმე პროკურატურის ან მისი ხელმძღვანელის მიმართ. შეიძლება ითქვას კი-

დეც, რომ მიმდინარე კრიტიკა ლოგიკურია არსებული გამოწვევების, მძიმე მემკვიდრეობის, ახალგაზრდა დემოკრატიის, საზოგადოებაში არსებული სამართლებრივი ცნობიერების დონის გათვალისწინებით. არის შემთხვევები, როდესაც კრიტიკა ჯანსაღია, გასათვალისწინებელია და შესაბამისად მისასაღებელია, თუმცა ხშირად ვხედავთ სრულიად უსაფუძვლო კრიტიკას, ბრალდებას, რომლებსაც საფუძვლად არაფერი უდევს, გარდა პოლიტიკური მიზანშეწონილობისა, რომ გააკრიტიკო, როგორც იტყვიან ისროლო ტალახი და შემდეგ, ვისაც როგორც უნდა, ისე უმართლებია თავი“, – განაცხადა ირაკლი შოთაძემ.

საპარლამენტო ოპოზიციამ დაუბრუნდა საკანონმდებლო საქმიანობას!

საპარლამენტო უმრავლესობის წევრი ირაკლი კობახიძე საპარლამენტო ოპოზიციას ურჩევს, საკანონმდებლო საქმიანობას დაუბრუნდნენ.

როგორც კობახიძემ გუშინ განაცხადა, პოლიტიკური ბოიკოტის გამოცხადება ოპოზიციის უფლებაა, თუმცა ეს მათ საარჩევნო დღის წესრიგს არ წაადგება.

„სჯობს, კონცენტრირებული იყვნენ არჩევნებსა და იმ საქმიანობაზე, რომელიც პარლამენტში ხორციელდება. წინააღმდეგ შემთხვევაში, კიდევ უფრო დააკლდება ხმები, რომელსაც ისედაც მწირად მიიღებენ. აქედან გამომდინარე, მათთვის უკეთესია, სხვა დღის წესრიგით იმუშაონ, თუმცა ეს მათი არჩევანია და გადაწყვეტილებას თავად მიიღებენ. ვიმუშავებთ საკითხებზე, რომელიც საზოგადოებისთვის საინტერესოა. ოპოზიციის დაკავებულია მხოლოდ იმ საკითხებით, რომელიც მხოლოდ მათი პარტიებისთვის არის საინტერესო“, – განაცხადა ირაკლი კობახიძემ.

პარლამენტის საგაზაფხულო სესია გუშინ გაიხსნა. საპარლამენტო ოპოზიციის კი, ისევ პოლიტიკურ ბოიკოტს აცხადებს და პლენარულ სხდომებს არ ესწრება.

გყიდველი კი არ ჩანს...

ცნობილი შუშის კონსტრუქტორი რიყის პარკში, რომელსაც „რიყის დოქებს“ უწოდებენ, წლებია, არცრა დანაშაული არა აქვს. დედაქალაქის მერმა კახა კალაძემ გასული წლის დეკემბერში განაცხადა, რომ ამ ობიექტის სიმბოლურ ფასად, 1 ლარად მიღებაზე ინვესტორები უარს აცხადებდნენ. თუმცა, რამდენიმე დღის წინათ ეკონომიკის მინისტრის ნათია თურნავას განცხადებით „რიყის დოქები“ აუქციონზე გაიყიდება და მისი საწყისი ფასი 95 მილიონ დოლარს შეადგენს.

რა პოტენციალი აქვს 15 ათას კვადრატულ მეტრზე განთავსებულ ნაგებობას ბიზნესის კუთხით და არის თუ არა ამ ფასად ბიზნესგულების დაინტერესების შანსი ჯერჯერობით უცნობია, თუმცა, ფინანსისტი გიგა ბედინიშვილი მიიჩნევს, რომ აუქციონის გამჭვირვალე ჩატარებისა და ინვესტორებს შორის ჯანსაღი მეტოქეობის შემთხვევაში „რიყის დოქები“ მიმზიდველ ობიექტად შეიძლება გადაიქცეს.

„სახელმწიფო ქონების აუქციონისთვის გადაცემა სწორია, მაგრამ თუ 1 ლარად არ გამოუჩნდა მყიდველი „რიყის დოქებს“, მაშინ 95 მილიონად მით უმეტეს შეიძლება მყიდველი არავინ გამოჩნდეს. შესაბამისად, მერე ალბათ დაეცემა ფასი ან განახევრდება. თუ გამჭვირვალე აუქციონი ჩატარდება და საკმარისი დრო აქვთ შესაძლებელ მყიდველებს, რომ ფული იშოვონ და თუ ამის უკან რამე განზრახვა არ არის, მთავრობას არ აქვს მოახრებული მხარე, რომელმაც უნდა იყიდოს ეს ობიექტი, მაშინ მისასაღებელი ამბავია.

არ ვიცი, რა დანიშნულება შეიძლება ჰქონდეს ამ ობიექტს, მაგრამ არქიტექტურული თვალსაზრისით, თბილისის ერთ-ერთი მიმზიდველი ადგილი შეიძლება იყოს, ეს მიმზიდველობა როგორ აისახე-

ე.წ. რიყის დოქები – ნაგებობა, რომელსაც მერი ბიზნესს 1 ლარად სთავაზობდა, ეკონომიკის სამინისტრომ 95 მილიონად კყიდის

მა მომგებიანობაში, ინვესტორზე დამოკიდებული. 95 მილიონი ლარი რამდენად სწორი ფასია, ძნელი სათქმელია, თუმცა, მნიშვნელოვანია, იყოს გამჭვირვალე აუქციონი.

მე მგონია, რომ ზოგადად, გამჭვირვალეობის დონე ქვეყანაში გაუარესებულია – რამდენიმე შემთხვევა იყო, როცა სწრაფად მოხდა ობიექტის გაყიდვა, ან

პროექტის დასაწყისის მდგომარეობა და სათაფლიის მდგომარეობა

დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ინფორმაციით, პროექტის დასაწყისის მდგომარეობაში ვიზიტორებს დროებით ვერ მიიღებენ. როგორც სააგენტოს მიერ გავრცელებულ განცხადებაშია ნათქვამი, ამის მიზეზი უხვი ნალექია.

„პროექტის დასაწყისის მდგომარეობაში, უსაფრთხოებიდან გამომდინარე, დროებით დაკეტილია. თოვლის დონის მატება ბუნებრივი მოვლენაა და მას სეზონურად, პერიოდულად აქვს ადგილი. წყლის დონის დარეგულირების შესახებ ინფორმაციას მოგანვლით და ცუდი ტერიტორიების სააგენტოს ვებგვერდის: www.apa.gov.ge და სააგენტოს ოფიციალური ფეისბუქგვერდის საშუალებით“, – ნათქვამია დაცული ტერიტორიების სააგენტოს განცხადებაში.

საპარლამენტო ოპოზიციის წყალარინების ინფრასტრუქტურის მშენებლობა იწყება

გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია კურორტ აბასთუმანში წყალარინების (კანალიზაციის) სისტემების მშენებლობას იწყებს.

გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანიის ინფორმაციით, ინფრასტრუქტურულ სამუშაოებს 4 მილიონ ლარამდე მოხმარდება. შესაბამისი ხელშეკრულებას ხელი მოაწერეს წყალმომარაგების კომპანიის დირექტორმა გრიგოლ მანდარიამ და ტენდერში გამარჯვებული კონტრაქტორი კომპანია „ფერის“ დირექტორმა იოსებ მჭედლიშვილმა.

ოპ, ეს სასოდავი ოპოზიცია

ამერიკული წერილების სერიები და ჩვენ

ადეკვატური, გამჭვირვალე პასუხი არსებობს და ყველასთვის ეს ინფორმაცია ხელმისაწვდომია. ამის მიუხედავად, ოპოზიცია მუდმივად აპელირებს ამ, ვითომ მოუგვარებელი პრობლემებით. თურმე, ხალხს ყველაზე მეტად ეს ანუხებს და ქართული ოპოზიციისთვისაც მიუღებელია. ყალბი ოპოზიცია სისტემატურად აწვდის ამ ცრუ ინფორმაციას სხვადასხვა ინსტაციებს საზღვარგარეთ და ხშირად შეცდომაში შეჰყავს ჩვენი ქვეყნის ჭეშმარიტი მეგობრები და პარტნიორები. ამის გამოძახილია, ალბათ, ეს წერილებიც, რომლებიც, თავის მხრივ, ოპოზიციას არავითარ პატივს არ მატებს, პირიქით, იმათ სისუსტეს, უუნარობას, სწორად ქვეყნის მოლაპარაკებრივ ნებას აჩვენებს. პოლიტიკურად ასეთი სახის აქტივობები ოპოზიციისთვის ყოველმხრივ ნამგებიანია, რამდენადაც ხალხში ეს ასოცირდება იმდაგვარად, რომ ოპოზიცია ქვეყნის და ხალხის ბედზე კი არ ზრუნავს, არამედ აღიარებს, რომ ჩვენი ქმედებებით (სწორად ტყუილებით) სახელისუფლებო ოპონენტებს პოლიტიკურ ბრძოლაში ვერ ვაჯობებთ და იქნებ ამ საქმეში თქვენ, ამერიკელები, დაგვეხმარეთ!

მეორეხარისხიანი, ასეთი ოპოზიცია ნამდვირად სასოდავია!
 ვინაიდან ის არ გააზიარებს, რომ ქვეყანაში თითქმის ყველაფერი კარგად არის, პრობლემა არ არსებობს, მთავრობა მკაცრ პოლიტიკას არ იმსახურებს და სხვ. პირიქით, მთავრობა, მხარეთმცოდნეობის მხარე არის მიიღოს არგუმენტირებული, ოპიანტიური პოლიტიკა, მაგრამ, როცა არარსებულს აბრალევენ, გაფრთხილები ცილს სწავიან, სახელს უბრუნებენ ქვეყანას და ამით ცდილობენ, ხელმძღვრად დასაბუნს სიტუაცია, მთავრობა და სახელმწიფო ინსტიტუტები ვალდებულნი არიან, ყველა ამ სახის გამოწვევას ადეკვატურად უპასუხონ, რათა არ დაუშვან ქოხი და არაულობა ქვეყანაში.

რაც შეეხება ჩვენს სტრატეგიულ პარტნიორებს, ამერიკელებს, როგორც ჩანს, ამ სახის მიმონერის (ეპისტოლარული ჟანრის) გამოცდილება ნამდვილად არ გააჩნიათ, ამიტომაც ნაკლებად არ ჩაუთვლით. წინათ, როცა ქართველები საჩივრებს, „ანონიმებს“ წერილებს მოსკოვში, კრემლში, კომისიები ჩამოდიოდა. ახლა, ეტყობა, სიტუაცია უფრო გამარტივდა, „დემოკრატიული“ გახდა და ამერიკელები კერძო წერილებით შემოიფარგლებიან. ამიტომ მომავალში ანალოგიურად, ალბათ, მოუწევთ ამერიკის კონგრესში საქართველოდან გაგზავნილი წერილებისთვის სპეციალური განყოფილების გახსნა, რის შემდეგაც ასეთი სახის წერილებზე პასუხები, ალბათ, უფრო ადეკვატური და საინტერესო იქნება...

ზურაბ ჯუკოვია, მედიის მენეჯერებათა დოქტორი, პროფესორი

ერთობ საინტერესო და საგულისყურია, როცა ამერიკელი კონგრესმენები თავიანთ ცნობილ წერილებში ქართულ დემოკრატიას აკრიტიკებენ და სანქციებით იმუქრებიან, იქნებ გვეკითხა იმათთვის, თუ როგორ წარმოუდგენიათ კავკასიის ერთ ღარიბ რეგიონში, ისტორიის მოკლე პერიოდში, ევროპული ან ამერიკული ტიპის დემოკრატიული სახელმწიფოს შექმნა, მაშინ როცა დემოკრატია მართლაც ქვეყნის კარგ პოლიტიკურ წყობას კი არ ნიშნავს, არამედ ხალხის ცხოვრების მაღალ დონესაც გულისხმობს. განსაკუთრებით ეს ეხება ისეთ ღარიბ ქვეყანას, როგორც საქართველოა, რომელიც თავისი ხანგრძლივი კომუნისტური, სოციალისტური წყობის შემდეგ ახლა ცდილობს, გადავიდეს ახალ დემოკრატიულ რეალურზე.

ვნებს შეიცავენ, რომლებიც ძირითადად შეეხება ქვეყანაში არსებულ პოლიტიკურ მდგომარეობას და, როგორც ჩანს, მნიშვნელოვნად ქართული ოპოზიციის „შემოქმედების“ ნაყოფია. ყოველივე ეს წინა საარჩევნო მიზნებს ემსახურება. ამაზე მიუთითებს ის არარსებული „პრობლემების“ ჩამონათვალი, რომლებიც ოპოზიციის მიერ მუდმივად ოინების საგანია და, ძირითადად, პოლიტიკური ქულების დაწერას ემსახურება: „პოლიტიკატივების“ საკითხი, „მშვიდობიანი“ დემონსტრაციების დარბევა, ანაკლიის პორტის მშენებლობის შეგნებული ჩაგდება, ამერიკულ ინვესტიციებზე გამოზნულად უარის თქმა, ქვეყნის რუსეთზე ორიენტირება, სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლების შეზღუდვა და ამ საკითხებზე, როგორც ქართველი საზოგადოება, ისე უცხოელი კოლეგები, სრულად გაცნობიერებულნი არიან, ყველა პრობლემაზე მთავრობის

სოფო ხორგუანი: „ნაცების“ ქედეგები ქვეყნის ინტერესებს საწინააღმდეგოდ არის მიმართული და დესტაბილიზაციის გამომწვევას ისახავს მიზნად.

უფლებადამცველი სოფო ხორგუანი აცხადებს, რომ „ნაციონალური მოძრაობის“ ქმედებები ქვეყნის ინტერესებს საწინააღმდეგოდ არის მიმართული და დესტაბილიზაციის გამომწვევას ისახავს მიზნად.

როგორც სოფო ხორგუანი ალწინაა, „ნაციონალური მოძრაობის“ წარმომადგენელთა საუბრები კანონის უზენაესობაზე, დემოკრატიუზაციის პროცესის გაგრძელებაზე, არის მდარე ხარისხის თეატრალური წარმოდგენის რეკვიზიტი და ბუტაფორია. ოპოზიციის ლიდერები ქვეყანაში ანტიდასავლური ღირებულებების გაღვივებას ცდილობენ.

„ოპოზიციური ლიდერები „ნაციონალური მოძრაობიდან“ ქმნიან ისტერიას, თითქოს დასავლეთმა მიგვატოვა, სწორედ ეს იწვევს ქვეყანაში ანტიდასავლური განწყობების გაღვივებას. მიუხედავად იმისა, რომ ყველა ჩვენი დასავლელი მეგობარი, ამერიკა თუ ევროპელი ქვეყნები ნათლად გვიჭერენ მხარს, აღნიშნავენ პროგრესს, რომელიც არის და აქვე უთითებენ, რომ განვითარება უნდა გაგრძელდეს. ისტერიას ქმნის მთავარი ოპოზიციური ძალა, ეს პირდაპირ არის მიმართული, რომ ქვეყანაში ანტიდასავლური განწყობები გაღვივდეს. ეს ხელს აძლევს მხოლოდ ჩვენი მტრებს და არავითარ შემთხვევაში ამ ქვეყნის მოქალაქეს ეს არ სჭირდება“, – აცხადებს სოფო ხორგუანი.

საზოგადოებამ იხი, რომ ბათუ ქთელია არის ნახი, უბახი...

შეცდომა კი არ გაეპარათ, ის გაეპარათ, რომ ბათუ ქუთელია მიუთითეს, როგორც „ნაციონალური მოძრაობის“ წარმომადგენელი. თორემ, რეალობა იყო ასახული. საბოლოო ჯამში, ეს გაასწორეს, თუმცა საზოგადოების აღქმაში ვერ გასწორდება, რადგან მან ისედაც იცის, რომ ბათუ ქუთელია არავითარი „ენჯეო“ არ არის. ის არის ყოფილი ხელისუფლების წარმომადგენელი – გონგო, ნაცი, შმაცი... ყველაფერი ამის ლუსტრაცია მოხდა, – განუცხადა ჟურნალისტებს საპარლამენტო უმრავლესობის წევრმა ირაკლი კობახიძემ, რომელიც „ოპოზიციის სტრატეგის“ განცხადებას გამოეხმაურა.

კობახიძის თქმით, წლების განმავლობაში ბათუ ქუთელია საზოგადოებას ურცხვად უმტკიცებდა, რომ იყო „ენჯეო“ და არა „ნაციონალური მოძრაობა“.

„ეს არის სამთავრობო არასამთავრობო ორგანიზაციები. თავის დროზე, „ნაციონალური მოძრაობის“ მმართველობის პერიოდში მათ ეს ფუნქცია ჰქონდათ. როცა „ნაციონალური მოძრაობა“ ოპოზიციაში გადავიდა, ისინი გონგოებიდან პროგნოზობად გადაიქცნენ, ანუ, ოპოზიციურ „ენჯეოებად“. მათი ერთ-ერთი წარმომადგენელი ბათუ ქუთელია არის, რომელიც წლების განმავლობაში ურცხვად გვიმტკიცებდა, რომ ის იყო „ენჯეო“ და არა „ნაციონალური მოძრაობა“, თუმცა შესაბამის დოკუმენტში შეცდომა გაეპარათ, რომელიც ამერიკის შეერთებული შტატების შესაბამის უწყებას წარედგინა. ამით ნათლად გამოჩნდა ის, რაც ყველამ ვიცოდით, რომ ბათუ ქუთელია არ არის არავითარი „ენჯეო“. ჩვენ რომ ვსაუბრობთ, რომ ნაციონალური „ენჯეოების“ სახელით საუბრობენ, ეს ყველაფერი მარტივად დადასტურდა“, – განაცხადა კობახიძემ.

ქართული სტუდენტები საზღვარგარეთის ქვეყნების უნივერსიტეტებიდან სპარტიული მოხილობას უბაჟოსდოდ ითხოვენ

350-მდე ქართველი სტუდენტი უცხო ქვეყნებიდან საქართველოს უნივერსიტეტებში მობილობას უგამოცდოდ ითხოვს. განათლების სამინისტროსთან სტუდენტების ნაწილი შეიკრება, რომლებსაც კარგები აქვთ გაშლილი და აქციას მართავენ.

ისინი საქართველოს მოქალაქეები არიან, რომლებიც კიევის, ერევნისა და კიდევ რამდენიმე ქვეყნის უნივერსიტეტებში 2019 წელს ჩაირიცხნენ და ახლა საქართველოს უნივერსიტეტებში მობილობით გადმოსვლა სურთ. ამისათვის მათ კანონმდებლობით დადგენილი ერთიანი ეროვნული გამოცდის ჩაბარება უწევთ, რა-

საც აპროტესტებენ. სტუდენტები მიიჩნევენ, რომ განათლების სამინისტრო მათ ხელოვნურ ბარიერებს უწესებს.

ვიცა-პოლკოვნიკ ბიორგი ჯოჯიშვილს აბტიმრობა შეუფარდა

თავდაცვის ძალების ჯარების ლოჯისტიკის ცენტრის (აღმოსავლეთი) დაცვის ბატალიონის მეთაურს, ვიცე-პოლკოვნიკ ბიორგი ჯოჯიშვილს სასამართლომ აღკვეთი ღონისძიების სახით აბტიმრობა შეუფარდა.

გადაწყვეტილება თბილისის საქალაქო სასამართლომ მიიღო. როგორც ადვოკატმა განაცხადა, მისი დაცვის ქვეშ მყოფ წარდგენილ ბრალში დანაშაული არ მიუძღვის, ხოლო სამშენებლო მასალა სხვა პირის დასახმარებლად ჰქონდა წამოღებული.

„გარკვეული დახმარება გაუნია სხვა კონკრეტულ პირებს, ამ საკითხზე სრულყოფილი ინფორმაციის გაცემის აუცილებლობას ვერ ვხედავ. ეს არის აბსოლუტურად დამოუკიდებელი როგორც ოჯახიდან, ასევე თავდაცვის სისტემისგან. ეს არის სხვა პერსონა, რომელსაც დახმარება გაუნია ამ სამშენებლო მასალებით. საქმეში ასეთი რამე არ არის, რომ ვინმეს რამეს აიძულებდა. ეს არის სამხედრო სისტემა, როდესაც ბრძანება ზემდგომის მიერ აუცილებლად უნდა შესრულდეს და მას სხვა უფლება არ ჰქონდა“, – განაცხადა ადვოკატმა ნოდარ ცინცაძემ.

როგორც სხდომის დასრულების შემდეგ პროკურორმა განაცხადა, საქმეზე გამოიძიება გრძელდება. წინასასამართლო სხდომა 26 მარტს ჩაინიშნა.

სახელმწიფო კოეპერატიული ბანკისგან 70 000 000 ლარი იხსნა

ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო ობლიგაციების აუქციონზე გუშინ 70 000 000 ლარის ნომინალური ღირებულების ორწლიანი ვადიანობის ფასიანი ქაღალდები გაიყიდა. ეროვნული ბანკის ინფორმაციით, აუქციონში ოთხი კომერციული ბანკი მონაწილეობდა. მოთხოვნამ 201280 000 ლარი შეადგინა. მინიმალური საპროცენტო განაკვეთი 9 პროცენტით, მაქსიმალური 9.07 პროცენტით, ხოლო საშუალო შენობილი 9.044 პროცენტით განისაზღვრა. კუპონური საპროცენტო განაკვეთი 9.375 პროცენტს შეადგენდა. კუპონის გადახდა წელიწადში ორჯერ, ყოველ ექვს თვეში მოხდება.

სასახილო, საბირალი როე არ იყოს!

„სომ არ გამოვიდით ევროსაბჭოდან“?!

რუსული მედიის ინფორმაციით, საქართველომ, შესაძლოა, ევროსაბჭოს თხოვნით მიმართოს, მაისში მინისტრთა კომიტეტის სხდომა თბილისის ნაცვლად სტრასბურგში გაიმართოს.

„კომერსანტი.რუ“-ს ინფორმაციით, ამის შესახებ მათ საქართველოს ხელისუფლებასთან დაახლოებულმა პირებმა აცნობეს. გადანაცვლებულია ჯერ არ არის მიღებული და ბევრი რამ დამოკიდებულია იმაზე, როგორ განვითარდება მასამდე მოვლენები.

ამავე გამოცემის ინფორმაციით, მათ რუსეთის ხელისუფლებასთან დაახლოებულ ნიჟაროვიდან შეიტყვეს, რომ „იმის შანსი, სერგეი ლავროვი ყველაფრის მიუხედავად მაინც გადაწყვეტს თბილისში წასვლას, მაღალი არ არის“.

მინისტრიალის სტრასბურგში ჩატარების მიზეზი ისაა, რომ რუსულ დელეგაციას, სავარაუდოდ, სერგეი ლავროვი უხელმძღვანელებს, რამაც შესაძლოა, საქართველოში საპროტესტო აქციები გამოიწვიოს. ვითარებას ამძიმებს ისიც, რომ სერგეი ლავროვის საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიების შესახებ კანონი არაერთხელ აქვს დარღვეული.

ექსპერტ **თორნიკე შარაშენიძის** აზრით, ერთადერთი სწორი ნაბიჯი იქნება, თუკი საქართველო ევროსაბჭოს მინისტრიალს თბილისის ნაცვლად სტრასბურგში ჩატარების თხოვნით მიმართავს. შარაშენიძის თქმით, ევროსაბჭოში იცინან, რა დილემის წინაშე დგას საქართველო.

როგორც წესი, მიღებულია, სხდომა გამართოს მასპინძელი ქვეყნის დელეგატი, ან სტრასბურგში. შესაბამისად, არანაირი სანქციების საშიშროება არ არის, როდესაც იცინან, რა დილემის წინაშე ვდგავართ.

ევროსაბჭოს მინისტრიალის სტრასბურგში ჩატარებასთან დაკავშირებით ექსპერტი **ნიკა ჩიტია** აცხადებს, რომ საქართველოს ხელისუფლებას სურს, ორი კურდღელი დაიჭიროს — თავი აარიდოს საქართველოში დემონსტრაციებს და რუსეთთანაც არ გაიფეთქოს ურთიერთობა.

უნდა ჩამოვიდეს თუ არა ლავროვი თბილისში, ამის შესახებ განსხვავებული მოსაზრებებია. ზოგი ფიქრობს, რომ მტრის მიღება აუცილებელია, რადგან თვით ფიდელ კასტროც კი, რომლის წინააღმდეგაც აშშ-მა არაერთი ტერაქტი განახორციელა, ჩავიდა გაეროში და 1960 წელს 4 საათზე მეტხანს გაგრძელდა მისი მძვინვარე ანტიამერიკული გამოსვლა, რაც გინესის რეკორდების ნიგში შევიდა. ცივილიზებული სამყაროსთვის უცხო არ არის, როცა არასასურველი დიდებულები, მათ შორის, ირანის პრეზიდენტებიც კი ნიუ-იორკში ჩადიოდნენ და სიტყვითაც გამოდიოდნენ.

პოლიტოლოგი **სოსო ცინცაძე** აცხადებს, რომ მომიტინგეებმა, მათ შორის, გულანთებულმა პატარა ბიჭებმა არ იცინან, რომ ოკუპაციის შესახებ საქართველოს კანონი გამონაკლისის დაშვებას ითვალისწინებს. ამ გამონაკლისის შეიძლება ჩამოვიდეს ლავროვი, რადგან იქ წერია, რომ განსაკუთრებულ შემთხვევაში ასეთი რამ დასაშვებია.

„თავის დროზე ასე ჩამოვიდა საქართველოში ლუქოვი, იგი რამდენჯერმე იმყოფებოდა ჩვენს ქვეყანაში, სხვებიც იყვნენ ჩამოსული. ამ დროს კი ჩვენს პოლიტიკურ ელიტას შინაგანი დილომატიური ელასტიურობის ნასახი არა აქვს, ერთი მხარე ერთს ამბობს, მეორე მხარე — მეორეს და ამ დროს სიმართლე, როგორც ყოველთვის, შუაშია“.

პოლიტოლოგის რეკომენდაციით, ლავროვს, ახლა, ნუ ჩასვამენ მაინცდამაინც ზვიად გამსახურდიას სავარძელში, არც ექნება ამის პრეტენზია. ჯერ ისიც არ ვიცით, ჩამოდის თუ არა იგი საქართველოში, არც ის არის გადანიშნული, თბილისში ჩატარდება თუ სტრასბურგში მინისტრიალი.

ანალიტიკოს **სოსო მანჯაშვილის** აზრით, ლავროვის მიმართ პროტესტის გამოსატყვის მაინც არავის დაუშლის.

თუნდაც ტრამპი, ან ამერიკის კონგრესმენი რომ ჩადის ლონდონში, იაპონიაში ან კორეაში, იქაურები პროტესტს გამოხატავენ, მაგრამ რევოლუციის მოწყობის, ხელისუფლების დამხობის მოლოდინები, რითიც გამოირჩევა გათავსებული ჩვენი ზოგიერთი პოლიტიკური მოღვაწე და ტელენამყვანი, კანონით მკაცრად უნდა ისჯებოდეს.

„თუ ჩვენ ევროსაბჭოს წევრი ვართ, უნდა გვასხვოდეს, რომ ევროსაბჭოს წევრია რუსეთიც. თუ გვინდა, ჩვენთან ჩავატაროთ მინისტრიალი, მაშინ უნდა დავემორჩილოთ იმ წესებსა და კანონებს, რაც მიღებულია ევროსაბჭოს მიერ. ამერიკასა და ირანს დაძაბული ურთიერთობა აქვთ, მაგრამ ამერიკაში ჩადის ირანის პრეზიდენტიც, ჩადიოდა მადუროც და ჩავესიც. გასაგებია, რაც დგას ამ ისტერიის უკან. რას ნიშნავს, მინისტრიალის სტრასბურგში ჩატარება? თუ ჩვენ უარს ვამბობთ საერთაშორისოდ მიღებულ წესებზე იმის გამო, რომ აქ გვყავს იდიოტების ოპოზიცია, მაშინ უნდა გამოვიდეთ იმ ევროსაბჭოდან“.

ჩაიწერა მანანა ნოზაძემ

დავით ზარდიაშვილი: დარწმუნებული ვარ, პროპორციული არჩევნების შემთხვევაში, „მეორე ტურს“, ე. წ. რიგგარეშე არჩევნებს, მაინც „ოცნება“ მოიგებს!

ანალიტიკოსი **დავით ზარდიაშვილი** სოციალურ ქსელში წერს:

პროპორციული არჩევნები რომ ჩატარდეს, ძალიან დიდი ალბათობით, ვითარება უკანასკნელი საპრეზიდენტო არჩევნებისას შექმნილს დაემსგავსება: „პირველი ტური“ გამარჯვებულს ვერ გამოავლენს, ანუ პროპორციული არჩევნების შედეგად ვერც ერთი პოლიტიკური ბანაკი მთავრობას ვერ შექმნის და რიგგარეშე არჩევნების, ე. ი. „მეორე ტურის“ ჩატარება გახდება საჭირო საპარლამენტო უმრავლესობის გამოსავლენად. ხოლო სანამ ეს უმრავლესობა არ გამოვლინდება, ქვეყნის მმართველობა ისევ „ოცნების“ მთავრობისა იქნება.

დარწმუნებული ვარ, პროპორციული არჩევნების შემთხვევაშიც, „მეორე ტურს“, ე. ი. რიგგარეშე არჩევნებს მაინც „ოცნება“ მოიგებს!

ასე რომ, პროპორციული არჩევნები მხოლოდ ტურბულენტობაა, ზედმეტი თავის ტყვილია, ხოლო საბოლოო შედეგი მაინც იგივე იქნება.

ესეც რომ არ იყოს, მთავარი არ უნდა დაგვავინწყდეს:

ცხადია, ნაცების მიზანი არც არასდროს ყოფილა, არც ახლა არის და არც ოდესმე იქნება ხელისუფლებაში ვინმესთან „კოალიციით“ მოსვლა. მათი ზნე უცვლელია — დღესაც ზუსტად იგივეა, როგორც, „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ იყო, როცა ჟვანია-სააკაშვილი-ბურჯანაძის ტრიუმფირატი სულ რაღაც რამდენიმე თვეში დაიშალა! ახლაც დაახლოებით იგივე ელის ყველას, ვინც ნაცებთან კოალიციაში შევა. ოღონდ საკითხავია — ვის გაუყენებენ ნაცები ჟვანიას გზას დღევან-

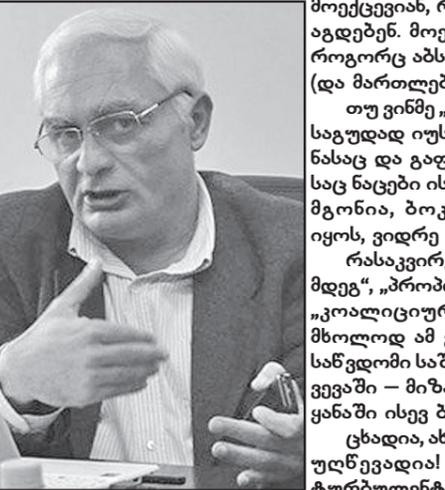
დელი „მოკავშირეებიდან“ და ვის კიდევ „გაბაურჯ-ჯღაბებენ“.

ხოლო ისეთ ოპორტუნისტებს, როგორებიც „ვარდების რევოლუციის“ პირველ თვეებში მაშინდელი „რესპუბლიკელები“ იყვნენ, ნაცები პირველივე შესაძლებლობისთანავე, დაუყოვნებლივ მოიცილებენ თავიდან და ზუსტად ისე მოექცევიან, როგორც მაშინ — არაფრად ჩააგდებენ. მოეპყრობიან, როგორც არარას, როგორც აბსოლუტურად ცარიელ ადგილს (და მართლაც იქნებიან!).

თუ ვინმე „ჟვანიობას“ დააპირებს, მის მოსაგუდად იუსუფოვსაც, კონსპირაციულ ბინასაც და გაფუჭებულ გაზის გამაბობობელსაც ნაცები ისევე იოლად მოძებნიან... არც ის მგონია, ბოკერია უფრო წინდახედული იყოს, ვიდრე ჟვანია იყო...

რასაკვირველია, „ყველა ერთის წინააღმდეგ“, „პროპორციული არჩევნები“ და მერე „კოალიციური მთავრობაც“ ნაცებისთვის მხოლოდ ამ ვითარებაში ყველაზე ხელმისაწვდომი საშუალებაა და არავითარ შემთხვევაში — მიზანი. მიზანი კი იგივეა — ამ ქვეყანაში ისევე ბოროტების გაბატონება!

ცხადია, ახლა სხვა დროა და ეს მიზანი მიუღწევადია! მაგრამ ნაცები მაქსიმალურ ტურბულენტობას, რაც შეიძლება მეტ განსაცდელს შექმნიან, ე. ი. ქართული სახელმწიფოს სტაბილურობის მოსაშლელად ყველაფერს გააკეთებენ, ცხოვრებას, რადმდენადაც შეძლებენ, იმდენად გაგვირთულებენ... თავიანთი პროპორციული არჩევნებიც ამისთვის მოიგონეს, როგორც მეტი არეულობის შექმნის მეთოდი და სხვა არც არაფერი!

FOR.GE

დიდმოკლავა სპანთში

მესტიის მუნიციპალიტეტის ქუბურის თემში თოვლის საფარმა 15 მეტრს მიაღწია. როგორც სამეგრელო-ზემო სვანეთის სახელმწიფო რწმუნებულის მოადგილემ ნინო ვიბლიანმა განაცხადა, ამ ეტაპზე გზები ჩაკეტილია და მოსახლეობას ელექტროენერგია არ მიწოდდება. მისივე თქმით, ადგილზე მობილიზებულია ტექნიკა და მიმდინარეობს გზებზე თოვლის განმწმენდითი სამუშაოები. ელექტროენერგიის მიწოდება კი რამდენიმე საათში აღდგება.

* * *

მესტიის მუნიციპალიტეტში, რამდენიმე დღიანი უხვი ნალექის გამო, ზუგდიდ-ჯვარი-მესტია-ლასდილის საავტომობილო გზის 94-ე კმ-ზე, სოფელ დიზის მიმდებარე ტერიტორიაზე ზვავი ჩამოწვა. შედეგად გზის აღნიშნულ მონაკვეთზე საავტომობილო მოძრაობა შეჩერებულია. საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ცნობით, მობილიზებულია შესაბამისი ტექნიკა და უკვე დაიწყო განმწმენდითი სამუშაოები.

მსხეთიჯვარი-კორბოლის მონაკვეთზე მისაბელონი აპტობრანსპორტის მოძრაობა აკრძალულია

საქართველოს რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროს, საავტომობილო გზების დეპარტამენტის ინფორმაციით, ინტენსიური თოვისა და დაბალი ტემპერატურის გამო, შიდასახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის გომი-სახხერე-ჭიათურა-ზესტაფონის საავტომობილო გზის კმ14-კმ40 (მცხეთიჯვარი-კორბოლი) მონაკვეთზე აკრძალულია მისაბელონი და ნახევრადმისაბელონი ავტობრანსპორტის მოძრაობა. მათთვის ინფორმაციით, დანარჩენი სახის ავტობრანსპორტის მოძრაობა თავისუფალია. გზის დანარჩენ მონაკვეთებზე ავტობრანსპორტის მოძრაობა თავისუფალია.

ცნობილი აზერბაიჯანელი კომპოზიტორი, მომღერალი, სახელმწიფო მოღვაწე, დიპლომატი, თბილისის საპატიო მოქალაქე და ღირსების ორდენის კავალერი ფოლად ბულ-ბული ოღლი იუბილარია.

ქართულ-აზერბაიჯანული კულტურული ურთიერთობის მატანეს მრავალი პიროვნება ამშვენებს. მათ შორის გამოირჩეულია ბატონი ფოლადი, რომელმაც წლების განმავლობაში ბევრი რამ გააკეთა და დღესაც იღვწის ამ ურთიერთობათა გან-

სამტკიცებლად. ცნობილია, რომ ფოლადის მამა - გამოჩენილი აზერბაიჯანელი მომღერალი ბულ-ბული დაიბადა მთიან ყარაბაღში - შუშაში. 1928 წლიდან სანდრო ინაშვილის ხელშეწყობით იგი მილანში ეუფლებოდა ვოკალურ ხელოვნებას (ბელკანტოს). „რკინის ფარდის“ ხანაში, სტაჟირების დასრულების შემდეგ, სტალინმა მას ნება დართო ორი წლით გაეგრძელებინა სწავლა. როგორც მაშინ წერდნენ, „იტალიიდან დაბრუნების შემდეგ იგი ლეგენდად იქცა“.

ვალერი ასათიანი

„მომღერალი ელჩი“

ფოლადის მამა თბილისში პირველად 1911 წელს ჩამოვიდა, სადაც გაიცნო და ცოლად შეირთო ძალბატონი ადელია კანკინა, თავადური წარმოშობის ქართველი. ოსიურში დღესაც დგას მათი სახსრული შაბ-გამოვილი სასახლე. ფოლადი იმ დროდღაც სტუმრობს...

ფოლადის დედას, ძალბატონი ადელიას დიდი ნინაპარი იყო გიორგი ვეზირიშვილი - ერეკლე მეორის (1720-1798) თანამედროვე და მისი უერთგულესი თანამებრძოლი, კრწანისის ომის გმირი. პირველად ვეზირიშვილებს მოიხსენიებს იოანე ბატონიშვილი („შემოკლებული აღწერა საქართველოს...“). ეს და სხვა წყაროები შესწავლილი აქვს პროფესორ შოთა მესხიას. 1772 წელს მეფე ერეკლემ გიორგი ვეზირიშვილს უბოძა თავადობა და საკუთრებაში გადასცა სოფელი ოსიურში. გიორგის ოთხი ვაჟიშვილი ჰყავდა. ერთერთს, დიმიტრის, ცოლად ჰყავდა ბარბაღე ბარათაშვილი - ნიკოლოზ ბარათაშვილის და. დიმიტრის და ბარბაღეს ვაჟმა გიორგიმ ბევრი რამ გააკეთა საკუთარი ბიძის - ნიკოლოზ ბარათაშვილის შემოქმედების პოპულარიზაციისთვის. 1915 წელს პოეტის დაბადების 100 წლისთავთან დაკავშირებით პოეტის თხზულებათა პირველი გამოცემა სწორედ მისი თაოსნობით შედგა. ასევე საურადღებოა მისივე ვეზირიშვილის ურთიერთობა ილიასთან. ამ საკითხებს ვრცლად განიხილავს თავის წიგნში პროფესორი ვაჟა შუბინი თიქვიდევი ბევრი რამა სათქმელი ფოლადის წინაპრების შესახებ...

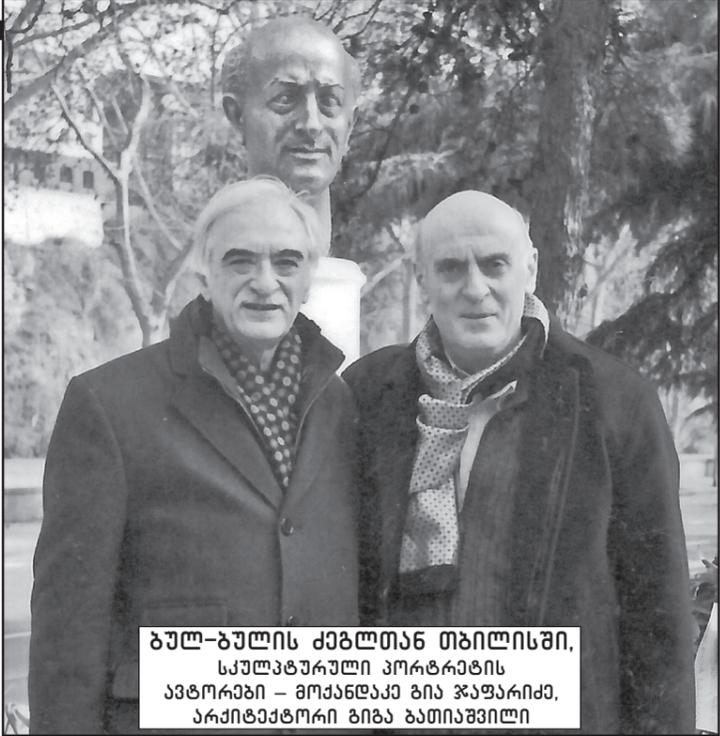
ფოლადის მამა ბულ-ბული მეგობრული გრძნობით იყო გამსჭვალული თავისი კოლეგების - პეტრე ამირანაშვილის, დავით გამრეკელის, მერი ნაკაშიძის, ვლადიმერ კანდელიას მიმართ. „ოთარ თაქთაქიშვილი დიდხანს ვერ დამშვიდდა, როცა ბულ-ბულის შესრულებით უზვიერ ჰა-

ჯიბეკოვის რომანსი „სევეგილ ჯანანი“ მოისმინა. „ეს გამოგნებელია, ასეთ რამეს განა მშვიდად მოისმენ?“ გამოთხოვებისას მისთვის ბათუ კრავიშვილი მღეროდა, ქართველი ხალხის სახელით კი პავლე ხუჭუა მიმართავდა: „ბულ-ბული, არაჩეულებრივი მომღერალი და არტიტი, რომელიც შთაგონებას მარად ხალხთან სიახლოვეში პოუვდა, საქართველოში საყოველთაო აღიარებით სარგებლობს. აზერბაიჯანელი ხალხის ტკივილს ქართველი ხალხი იზიარებს“ (ს.ქეცა).

აი, რა ბრძანა ბულ-ბულმა თბილისის 1500 წლისთავის საზეიმო დღეებში: „ეს ქალაქი ჩემი მეგობრებისაა - ვანო სარაჯიშვილის, გრიგოლ კილაძის, იოსებ გრიშაშვილის, აკაკი ხორავას, პეტრე ამირანაშვილის, ვერიკო ანჯაფარიძის, მიხეილ ჭიაურელის... და განა ძალიან ყველას ჩამოთვლა, ვისთანაც დიდი ხანია, დაკავშირებული ვარ, რომლებზეც ყოველთვის ვლაპარაკობ და ვფიქრობ უდიდესი სიბოთით“.

ფოლადი იზრდებოდა არაჩეულებრივ გარემოში, ურთიერთობა უწყვეტად სახელოვან პიროვნებებთან, რამაც, ბუნებრივია, დიდად შეუწყობდა მისი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებას.

მან მალე დაკარგა თავისი ძვირფასი მამა ბულ-ბული. ფოლადი წერს: „მე ვიყავი ნაბოლარა და მამასთან განსხვავება ასაკში ძალზე დიდი იყო. და თითქოს ის გრძნობდა ადრე წასვლას ამ ქვეყნიდან და მე, როგორც ტოლს, ისე მელაპარაკებოდა, ცდილობდა, რომ მალე დავვაჟავებოდა. მაშინ მე მისი ნაამბობიდან ბევრი რამ არ მესმოდა, მაგრამ ყოველივე მისზე აღმებეჭდა მესხიერებაში, რაც შემდგომში, როცა მამა აღარ იყო, ძალზე გამომადგა“. ფოლადის პიროვნული თვისებების ჩამოყალიბებაში, ბუნებრივია, დიდად დედას - ქალბატონი ადელიას დამსახურება. პირადად მე სიამოვნებით ვიხსენებ მასთან შეხვედრებს, მის შესანიშნავ ქართულს, სიტბოს მრავალჯერ გამოხატულს საქართველოს მიმართ...

ბულ-ბულის ძებნის თბილისში, სკულპტურული პორტრატის ავტორები - მოქალაქე გიგა ჯაფარიძე, არქიტექტორი გიგა ასათიანი

პეტე, მრავალგან გაიხსნა მუზეუმები და ა. შ. ერთი სიტყვით, იყო მუდმივი საქმიანი კონტაქტები, რაც მთავარია, თბილი ადამიანური ურთიერთობა. აღარაფერს ვამბობ კავკასიის, განსაკუთრებით, ამიერკავკასიის ხალხთა შორის არსებულ კონტაქტებზე, ერთობლივი ფორუმების შესახებ, ამ თვალსაზრისით საქართველოს, განსაკუთრებით თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის, სახელმწიფო კონსერვატორიისა და იმჟამინდელი თეატრალური ინსტიტუტის უმნიშვნელოვანესი როლის თაობაზე კავკასიაში შემოქმედებითი კადრების მომზადების თვალსაზრისით... მრავალწარმოვანი ფოლადის შემოქმედება: სიმფონიური და კამერულ-ინსტრუმენტული მუსიკა, ვოკალური ციკლები, მიუზიკლები, კინო მუსიკა (30 ფილმისთვის), მუსიკა სპექტაკლებისთვის, ბალეტები და სხვ.

უნდა სიამოვნებით აღვნიშნო ის ფაქტი, რომ 2017 წელს ბათუმში მოხდა დაიჯინარი კულტურული მოვლენა - ფოლადის მუსიკაზე შექმნილი საბალეტო სპექტაკლის („ხამსე“, ნიზამი განჯელის მიხედვით) პრემიერა დაიგა. სპექტაკლის ბალეტმა-ისტორი - მარიამ ალექსიძე, მხატვარი - თეიმურაზ მურვანიძე.

წლების მანძილზე ფოლადის სიმღერებს მის გარდა ასრულებდნენ მუსლიმ მაგომაევი, იოსებ კობზონი, ლევ ლეშჩენკო, ლუდმილა სენჩინა, ვახტანგ (ბუბა) კიკაბიძე, ზეინაბ ხანლაროვა, ანსამბლი „გაია“ და სხვანი. ფოლადს დიდი, მრავალწლიანი მეგობრობა აკავშირებს ნანი ბრეგვაძესთან და ბუბა კიკაბიძესთან და ამას ყოველთვის მთელი გულწრფელობით გამოხატავს... ფოლადის შემოქმედებაში თანამედროვე რითმები და პარამონიები ოსტატურად შეერწყა ეროვნულ მელოდიკურ, რამაც განაპირობა ახალი მუსიკალური მიმართულების შექმნა. მოძვე აზერბაიჯანში ამ მიმართულებას მრავალი მიმბაძველი გამოუჩნდა.

ფოლადის თაოსნობით შეიქმნა სახელოვანი მამის სახელობის ფონდი, დაარსდა ბულ-ბულის სახელობის ვოკალისტთა საერთაშორისო კონკურსი (1997 წ.), რომლის ფორმის შემადგენლობაში საყოველთაოდ აღიარებულ ხელოვნებთან (ევეგენი ნესტერენკო, ირინა არხიპოვა, სერგეი ლეიფერკუსი და სხვ.) შედიოდა ბატონი ნოდარ ანდელულაძე, ხოლო ამჟამად ჩვენს ქვეყანას წარმოადგენს საქართველოს სახალხო არტიტი თეიმურაზ გუგუშვილი, რომელიც ხშირად ძალზე წარმატებულად მღერის ბაქოში - ოპერი-სა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრის სცენაზე. თავის დროზე ხსენებული კონკურსის ლაურეატები გახდნენ ქართველი ვოკალისტები ბესიკ გაბიტაშვილი, გიორგი ონიანი, მიშელინა ქობალიანი, დავით გველსიანი, ლევი იმედაშვილი, სოფო გორდელაძე, ირმა გოგოლაშვილი, ევა გაბიტაშვილი, მარიამ კუბლაშვილი და სხვ. მრავალი მათგანი დღეს მოღვაწეობს სხვადასხვა ქვეყანაში.

2006 წლიდან დღემდე ფოლად ბულ-ბული ოღლი არის აზერბაიჯანის რესპუბლიკის საგანგებო და სრულუფლებიანი ელჩი რუსეთის ფედერაციაში. მას პატივს სცემენ, ანგარიშს უწევენ. იგი ძალზე აქტიური დიპლომატი, საოცარი ადამიანური სიტბოსი, ტაქტის, გამოცდილების, ენერჯის მქონე, იმავდროულად შეუვალი, მტკიცე ხასიათის. იგი სიტყვის კაცია. ბუნებრივია, ფოლადი ძალზე მტკიცეულად განიცდიდა, რომ მისმა სამშობლომ დაკარგა მინა-წყალი და ეს დიდ პრობლემებს უკავშირდებოდა... აი, ამ ვითარებაში მან - ელჩმა მაინც შეძლო ყარაბაღში ჩასვლა, შევიდა თბილისი ძვირფასი მამის მშობლიურ, დარბეულ სახლში - შუშაში და ძნელი წარმოსადგენი არ უნდა იყოს, რა გრძნობები დაუფლავდა მას იმ წუთებში... ვიმეორებ, მას ეყო გაბედულება, მან შეძლო ამ ნაბიჯის გადადგმა... (ლათ. Ab uno disce omnes - „ერთის მიხედვით იმსჯელე ყოველზე“)... ახალს არაფერს ვიტყვი, თუ შეგახსენებთ, რომ უმოქმედობას გამართლება არა აქვს...

როგორც აღვნიშნავთ თვალსაჩინო პიანისტი ფარხად ბადალბეილი (მამამისი შამსე ბადალბეილი წარსულში აზერბაიჯანის სახალხო არტიტი და თეატრალური საზოგადოების თავმჯდომარე, დიდი ქართველი რეჟისორის დიმიტრი ალექსიძის მეგობარი), „ფოლადი დაიბადა დიდ სამამულო ომში გამარჯვების წელს და იგი გამარჯვებულის შემართებით წარმატებით მიიწვეს წინ“.

როგორც აღვნიშნავთ მჭიდრო მეგობრული ურთიერთობა აკავშირებს აზერბაიჯანსა და საქართველოს. ისტორიამ შემოინახა ცნობები ერთობლივი ბრძოლებისა საერთო მტრის წინააღმდეგ. ისტორია გვატყვით სულიერი ნათესაობის მატარებლებს, რომლის მატარებლები იყვნენ და არიან კულტურის მოღვაწენი, მეცნიერები, პოლიტიკოსები... უახლოესი წარსულშიც იძლევა თანადგომის შესანიშნავ მაგალითებს. ყოველივე ეს მჭიდრო ნიადაგია საქართველოს საკითხების დადებითად გადასაწყვეტად, მათ მოსაგვარებლად... ამ თვალსაზრისით დიდად ჩვენი აზერბაიჯანელი კოლეგების როლი და მნიშვნელობა. მათ შორის, რასაკვირველია, მეგულება ჩემი მეგობარი ფოლად ბულ-ბული ოღლი.

გუსურვებ მას ყოველივე საუკეთესოს და მადლობას ვუხდენი საქართველოს სიყვარულისთვის, დღემდე განუული კეთილი საქმეებისთვის, ერთგულებისთვის, უღალატობისთვის, შეჭირვების ყაბს იშვიათი ადამიანური თანადგომისთვის! მახარებს, რომ იგი დღეს დიპლომატიურ ასპარეზზე მოღვაწე ხელოვანი („მომღერალი ელჩი“) მრავალთავის წარმოადგენს შესანიშნავ მაგალიტის იმისა, თუ როგორი კომპეტენტურობით, გამჭრიახობით, თავდადებად და პრინციპულობით უნდა ემსახურო საკუთარ ერს, სამშობლოს!

ფოლადის დედა, ძალბატონი ადელია.

ფილმ „ფოსტა – სამხრეთში“ გადაღებისას

პიროვნება

ჩემს თავს ვეუბნებოდი: თუ ცოლს სჯერა, რომ ცოცხალი ვარ, ისიც სჯერა, რომ მივდივარ, ამხანაგთ სჯერათ, რომ მივდივარ, ახლობელთ სჯერათ და სწამთ ჩემი. არამზადა ვიყვე, თუ არ გავუმართლო მოლოდინი.

მაშინ მშიერი მივდიოდი, ასე რომ, თავად გამიგებ, მესამე დღეს გულმა რეჩხი მიყო... მივხსობ ციკაბოზე, ქვემოთ ხრამია, უფსკრული, თოვლს ვიხრნი, ვალორბოებ, რა არი მუშტი ჩავყო და მუშტებს ჩამოვეკიდო. უცებ გული მიჩერდება. ხან მისიკვდილდება, ხანაც ისევ მიძვრს. მაგრამ საშინლად მიცემივებს. ვგრძობ, წამითაც რომ შეწყვიტოს ძვერა, ვარგად მეყოლე. ერთ ადგილას ვავიყინე და ვაყურადებ, აბა, ერთი რა ხდება შიგნით, საგულეში-მეთქი? არცროდის, გესმის, არცროდის აგრერივად ყური არ დამიგდია ძრავისთვის, როგორაც ამ წუთებში საკუთარი გულისთვის. ახლა ყველაფერი იმაზე იყო დამოკიდებული და ვეუბნები – მიდი, იძვერე, არ გაჩერდე: ერთი კიდევ სცადე... მაგრამ გულს ჩემი არ ესმოდა. ჩერდებოდასავით და მერე ისევ ძვერას იწყებს... ნეტავი გაცოდინა, რა მემამყებოდა მაშინ ჩემი გული!

მთავარ ღირსებას იმისას სულ სხვა რამეში უნდა ვხედავდეთ. ის ღიადი იყო იმით, რომ პასუხისმგებლობას აღიარებდა. ის თავისი თავის პასუხისმგებელი იყო, პასუხს აგებდა ფოსტისთვის, მეგობრებისთვის, რომლებიც იმედოვნებდნენ, რომ ის დაბრუნდებოდა. იმათი მწუხარება თუ სიხარული იმის ხელთ იყო. პასუხს აგებდა ყოველივე ახლისთვის, რაც იქ, ქვემოთ, იქმნებოდა და ამ შექმნაში იმასაც უნდა ემონაწილევა. ის პასუხს აგებდა კაცობრიობის ბედ-იღბლისთვის, რაც იმის შრომაზეც არის დამოკიდებული.

ვინც ელოდება, იმათი განაჩენი არ გამოუცხადებიათ.

წყლულმა მოსპო არა ერთი კაცი, არამედ მთელი კაცობრიობა ამოიჭამა.

ზოგისთვის ჭეშმარიტება შენებაა, ზოგისთვის კიდევ აშენებულში ფეხის მოკიდება.

აღამიანი საკუთარ თავს წინააღმდეგობებთან ბრძოლაში შეიცნობს.

ღიახ, როგორც ჩანს, დაზავება ყველაფერთან შეიძლება, რასთანაც ინებებ, არცრა ხელს უშლის ადამიანს იმის გაგების სიხარულში, რომ ოცდაათ წელიწადში დაემშვიდობება სამზეს. არადა, რა ოცდაათი წელიწადი, რა სამი დღე... აქ ის საკითხი წამოყოფს თავს, რა საზომით ვზომავთ.

ის თავისუფალი იყო, მაშასადამე, იმას ჰქონდა სიყვარულის მოპოვების ყოვლის უფრო ძვირფასი უფლება, სადაც მოეპოვებოდა, იქ წასვლისა და თავისი ოფლით თავისივე ლუკმა-პურის მოპოვების უფლება. მაშ, აბა, ფული რაღად უნდა? ფული ვერ მოუკლავს შიმშილსავით მწვავე, მწველ სურვილს იმისას, რომ ადამიანებში ადამიანი იყვეს და შეიგრძნოს სამყაროსთან თავისი კავშირი.

სუყოველი ადამიანის სიკვდილთან ერთად კვდება იდეალი რამ სამყარო.

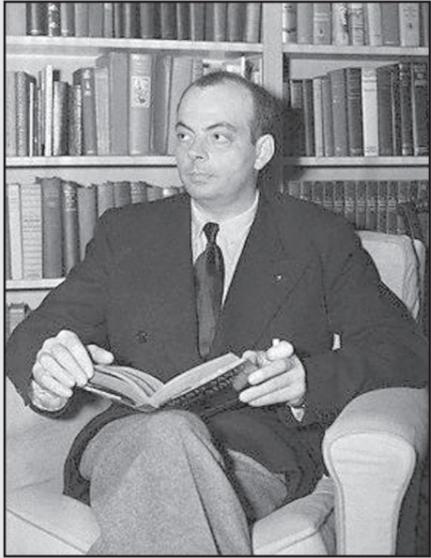
ოთხი წელიწადი ტყვეობაში გაატარა, მაგრამ მაინც დაუმორჩილებელი დარჩა: ადვილი არ არის იმის დავიწყება, რომ ოდესღაც ხელმწიფე იყავი.

უსიამოვნება გვერი შეგხვდება, სხვანაირად არ გამოვა. შენ კი მაინც აგრე იფიქრე: სხვებიც ხომ დაფრინავდნენ, იმათაც გაიარეს ეს გზა, მაშასადამე, მეც გავალ.

ვიღამი და ყურს ვუვლებდი დაავადებთა თაობაზე წყნარ მასლაათს, საუბრობდნენ აგრეთვე ფულზე, მოსაზრებებელ შინაურ საზრუნავზე, და ყოველივეს უკან ჩანდნენ უბადრუკი ციხის კედლები, სადაც ამ ადამიანებმა თავი გამოიმწყვდიეს.

ის ხანგრძლივ ეთამაშებოდა იმათ საშუა თამაშს – ფსონი იყო სიცოცხლე. მან გაიზიარა იმ თამაშის წესები. როცა იძინებდა, თავს იმათ ქვეშე დებდა. სულ სიზრბილში იყო და იმათსავით ისიც თავის დაშვებს ქანებთან და ვარსკვლავებთან განმარტობით ატარებდა, როგორც რომ პირველყოფილ უამს. და აი, ერთხელაც წავიდა, მაშასადამე, თამაში არ იყო იმისთვის უპირველესი რამ. მან დაუდევრად მიუგდო მანქო, მავრნო, უჩემოდ ითამაშეთო, და ისინი შემფოთდნენ – ნუთუ აზრი რამ არის ამ ცხოვ-

„ყველა გზას ადამიან უბადრუკ მიუყავს“, - ასე ამბობდა ანტუან დე სანტ-ექვიუპერი

- ასე ამბობდა ანტუან დე სანტ-ექვიუპერი

ფრანგული ტექსტი ქართულად გადმოაქვს გურამ გოგიაშვილმა

რებაში, უკეთუ მთლად, უნარჩენოდ არ მიჰყავს ადამიანი? მაგრამ არა, იმათ უნდათ, რომ ადამიანისა სწამდეთ.

ღიღვეპული რამ არის ეს ქვეყნიერება, ის თავისუფლებას არ იცავს – უდაბნოში ადამიანი მუდამ თავისუფალია, – არც განძს რასმე, თვალთ ხილულს უდაბნოში ის არ მოიძვევებს, – ის იცავს თავის შინაგან სამეფოს.

მე ნამდვილი ცხოვრება მინდა. ქალაქებში კი ადამიანებს დაავიწყდათ ნამდვილი ცხოვრება.

რე გვეთქმის, მოწოდება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს. ერთი კარჩაკეტილი ზის თავის დუქანში, მეორე განუხრელად მიაბიჯებს თავისი მიზნისკენ – და, ის კი არა, უკვე იმის ბავშვობაშია შესაძლებელი იმ პირველ მისწრაფებათა შემჩნევა იმისავე ბედ-იღბალზე რომ ახდენენ გავლენას. მაგრამ, თუ იმ ამბავზე ჩამოვადებთ სიტყვას, როს ის ბედ-იღბალი უკვე ხორცს შეისხამს, ადვილია შეცდომის დაშვება. იმავე კვეთებისა და მისწრაფების უნარი აქვს თითქმის სუყოველ ადამიანს.

არის ერთი ისეთი კაცობრივი რამ თვისება, რის სახელდება ჭერეთ არ მოუგონიათ. იქნებ სულაც სიღარბის-ლეა? არა, არ უდგება. ამას კარგად ეთვისება ღიმილიც, მხიარული ზნეც. ის ნიშანდობლივია დურგლისთვის: როგორც სწორი სწორთან, ისე დგას ის პირისპირ ფიცრის ნაჭერთან, ათვალთიერებს, ზომავს, ცარიელი თვითმომედლობის უარყოფელი თავისი ძალისხმევითა და უნარით შეიარაღებული იწყებს სამუშაოს.

ხიფათს რომ იგრძნობ, კვლავ გესმის, რასაც ნიშნავს ადამიანად ყოფნა.

ოღენ მატერიალური კეთილდღეობისთვის თუ ვირჯებით, ჩვენ თავად ვუშენებთ ჩვენსავე თავს ციხეს და ვიკეტებთ მართლობაში. თუმც მთელი ჩვენი ავლადიდება მტვერია და ნაცარი, იმათგან კი არც ერთს არ ძალუძს ჩვენთვის იმის მოცემა, რისი გულისთვისაც ღირს სიცოცხლე.

გვაშიწმებს მხოლოდ შეუმჩნეველობა, ოღონდ როს ადამიანი იმის პირისპირ აღმოჩნდება, შეუმჩნეველობა ივარგება.

სუყოველ დუნდგო ხალხში არიან ადამიანები, არცერთ რომ არ გამოირჩევიან იმ დუნდგოსგან.

ნარუმატველობა აწრთობს ძლიერო.

ადამიანის ჭეშმარიტება ის არის, რაც იმას ადამიანად ხდის... ჭეშმარიტება ზედაპირზე არ დევს... უკეთუ ეს რელიგიაა, კულტურაა, საგანთა რამ საზომია, შემოქმედების სახეა და არა სხვა რამ, ადამიანს სულიერად ასვენს, აძლიერებს, რასაც ის თავის თავში არა გრძნობდა, მაშასადამე, სწორედ ეს არის ადამიანის ჭეშმარიტება.

ბანტიანის უამს შენ მთელი ხალხის აზრები უნდა მოაქციო შენს უგერგილო ხელებში და ვითარცა განძი რამ, ლაბადის ქვეშ გადამალული, გადაიტან ათასწლეულთა წილ. ფოსტაო, გითხრეს, ძვირფასი რამ არისო, სიცოცხლეზე მეგრად ფასეულიაო. ისიც ხომ სიცოცხლესავით მყიფეაო.

ჩვენ ხომ ნახირი არა ვართ, რომელსაც ძოვება უნდა, და როს ქვეყნად ჩნდება ერთი მეჩავე პასკალი, ეს უფრო მეგრად მნიშვნელოვანია, ვიდრე ათობით ბედნიერი არარაობის გაჩენა.

ზუსტ მეცნიერებათა განყოფილების უკანასკნელმა ოროსანმა მეგრად მეტი იყის, ვიდრე დეკარტმა და პასკალმა. მაგრამ განა შევირდს ვისმე ასე აზროვნება ძალუძს, როგორც ისინი აზროვნებდნენ?

აღამიანი თავის თავს წინააღმდეგობებთან ბრძოლაში შეიცნობს. ოღონდ ამ ბრძოლაში ჩასაბმელად იარაღი სჭირდება.

ბანა ღირდა წვრილმანების გამო მღელვანება, როცა შეწუხება ოდენ მოვარის ღალატს ძალებდა...

ასლა, როცა თავისი პირადი სამყარო შექმნა, მოხერხებულად შეეძლო შიგა მოწყობა.

სამწესნაროდ, ადამიანებთან ისეთი თამაშის თამაშია შესაძლებელი, რომლის დროსაც არცრა აზრს არ ეწევა ანგარში. მოვება თუ წავება წმინდა წყლის გარე მიმზებზე და მოკიდებული და არცთუ იშვიათად ყალბი, ვითარსი მოვებაც კი ხელ-ფეხს გვიკრავს.

ის საერთოდ არ ფიქრობს და ეს არასწორი ფიქრის საშუალებას ართმევს.

თუმცა ადამიანის სიცოცხლე ყოვლის ძვირფასია ამქვეყნად, მაგრამ მაინც ისე ვიქცევით, თითქოს დედამიწაზე კიდევ უფრო ფასეული თუ ღირებული რამ არსებობდეს, ვიდრე ადამიანის სიცოცხლეა... მაგრამ ნეტავი, რა შეიძლება რომ ეს იყოს?..

შენს თავსა შიგან ვერცრა უკვდავებას ვერ იპოვი.

ის გატრიალება იმას თვით ცხოვრების მიერ დასაღუბად განწირულ უაზრობად ეჩვენებოდა.

თითოეულ ადამიანს თავზე ათი ათასი მეტრი მონგენდილი ცა ახურავს.

(ბაბრაქაბა მორიზ ნოშაძე)

მეუღლესთან ერთად

„ამ წიგნის ნაწილები, ერთმანეთისგან დამოუკიდებელი პატარ-პატარა ამბები, 10 წლის განმავლობაში ცალკე ინერებოდა სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა – სტილით, სხვადასხვა – მიზნით, სხვადასხვა – მუხით, სხვადასხვა – დარდით...“ – წერს ამ შესანიშნავი წიგნის, რომელზეც მოკლედ მსურს, მოგიხროთ, შესავალში ცნობილი ისტორიკოსი და მკვლევარი, უნიჭიერესი ფოტოხელოვანი, პედაგოგი, ბატონი ბუბა კუდავა.

ეს წიგნი კი „ტაო-კლარჯეთი. ფოტო-ემოციები“, რომელიც სულ ახლახან გამოცემულია „არტანუჯმა“ გამოსცა, პატარ-პატარა ამბები, ბრძანებს ავტორი, წაიკითხავ და უდიდესი ისტორიაა, დიდი სევდაა, დიდი სიყვარულია, დიდი აღმოჩენები – აღმოჩენები შენს ახლანდელ საზღვრებს მიღმა დარჩენილი ძირძველი მიწისა, ტაო-კლარჯეთს რომ ვუნოდებთ, გინდაც – ერთ შეთს, გინდაც – შავშეთს, არტანანსა და კოლას, მაჭახელასა და ლაზეთს, ბასიანსა და სპერს, შენს ფუძედ რომ მიიჩნევ და შენს სევდად რომ ატარებ ქართველი კაცი. კითხულობ ამ პატარ-პატარა ამბებს და აკომპანემენტად იქ დარჩენილი ტაძართა ზარების ხმა ჩაგესმის, თითქმის ცალკედ და დარჩენილ ტაძარებში მოარულ ბერთა ლოცვა-ბუტბუტით წვდება ყურს და მთის წვეროებზე მიყუყუტ ციხე-სიმაგრეთა გოდოლებიანი იარაღის უღარუნიც არ გასვენებს, სისხლს გიჩქროლებს, საბრძოლველად განგანყოფს, სალოცავად გამზადებს და სულს გიფორიაქებს.

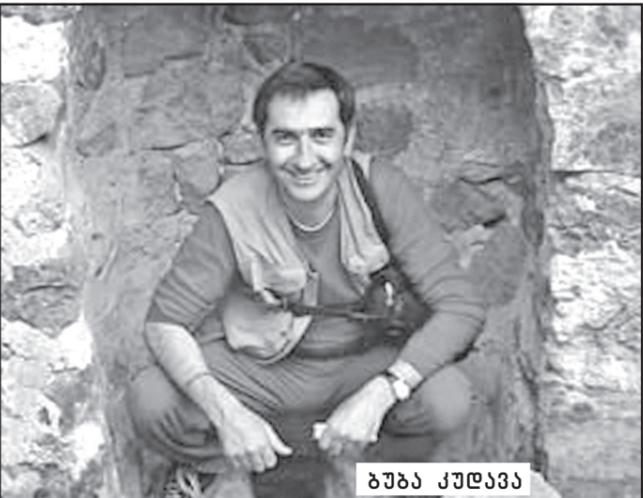
ამ ულამაზესი კუთხის, ძირძველი საქართველოს მემკვიდრე და მეციხოვნეა ბუბა კუდავა, მისთვის ყოველი კორტოხი, ხევი, ველი, მდინარე შინაურია, ყველა შავშელი და კლარჯელი, ლაზი და მაჭახელელი სისხლი და სორცია, თითო გოჯი მინა უამრავჯერ აქვს მოვლილ-ნაფერები, თითოეული ნანგრევის მეისტორიება, მოკლედ, შინაურია იმიერსაქართველოში. ამიტომაც წერს – სხვადასხვა სტილითა და სხვადასხვა დარდით ვწერდიო.

მხოლოდ ბუბას მახვილ თვალს არ გამოუპარება კლდის ფრიალოზე თუნდაც ერთი კენჭი ნაცხარისა, იმათგან განსხვავებით, ვისაც მილიონჯერ გაუვლია იქ და ან – არ, ან ვერ შეუნიშნავს. ამას სხვათაგან გამორჩეული გუმანიც უნდა, საუკუნეების იქიდან იმპულსურად რომ გიჩქროლებს სულს.

ტაო-კლარჯეთი ხომ ერთი ამოუწურავი სამყაროა ისტორიკოსთათვის, არქეოლოგთათვის, ენათმეცნიერთათვის,

საზღვრებს მიღმა დარჩენილი სამშობლოს ნოსტალგიით შეყვრობილთათვის, ამიტომაცაა, რომ ერთ გულ მეგობრებთან ერთად, მასავით გულქართლ ადამიანებთან ყოველ წელიწადს ეწვევა ხოლმე იქაურობას, ხანძელთა ნაფეხურებს ეფერება, თითოეულ კენჭსა და ხავსმოკიდებულ ტაძრულ, ნაკლესიარ, ნაცხარ ლოდს ელაშუქება და თავისად მიიჩნევს. განუყრელი ფოტოაპარატით უნიკალურ კადრებს უნახავს შთამომავლობას, აკი, ბევრიც შემდეგ ჩასვლაზე სხვაგვარია, გადაკეთებული, ანდაც სულაც გამქრალი...

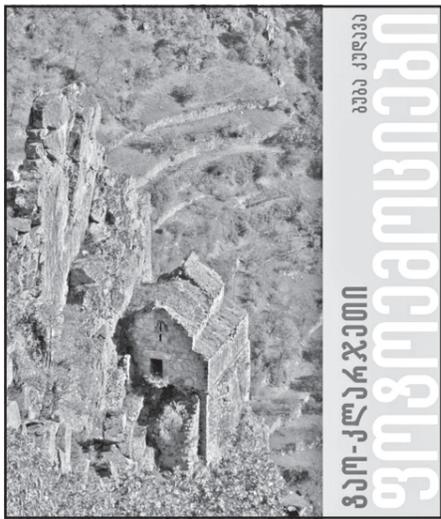
ეპოსიანი „ფოტოეპოსიანის“ ფონზე

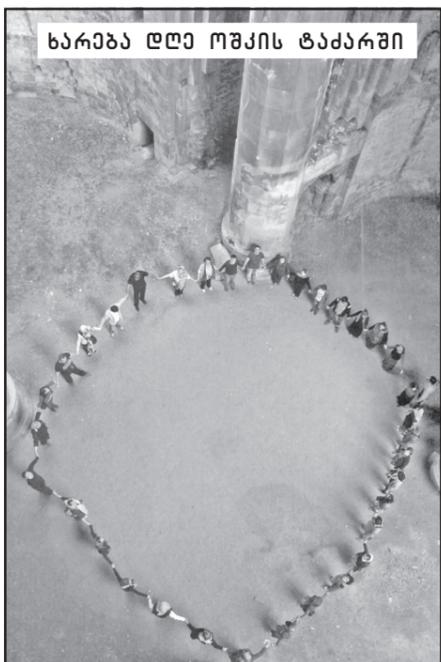
ბუბა კუდავა

ტაცება – ალპინიზმიც ხელს უწყობს ამ მამულიშვილურ საქმეში – ქარაფებზე, მიუვალ კლდეებზე გაბედულად ადის... ადის და პოულობს წინაპართა ნაშთს, რომელიც სულ ციციქნა მოჭიქულ ნატეხად შემორჩენია იქაურობას, დასტურად იმისა, რომ აქ ჩვენებს უცხოვრობა, უღვანიათ, უბრძოლიათ. ეფერება ამ არტეფაქტებს, პატარა ემოციებად კინძავს უნიკალურ ფოტოებთან ერთად და თავის მოსწავლეებს, შთამომავლობას არ უკარგავს იმას, რაც მწარე ისტორიულმა ქართველებმა დაგვაკარგვინეს.

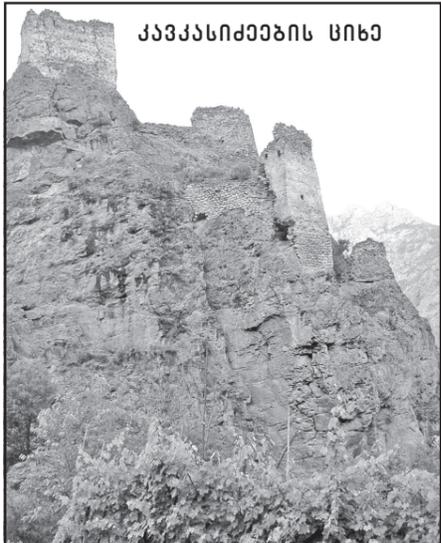
ოშკი, ბანა, ტაოსკარი, პარხალი,

ბუბა კუდავა
ფოტოეპოსიანი

ხარება დღე ოშკის ტაძარში

კავკასიელების სიხე

უსახელო ხუროთმოძღვარნი, მეციხოვნენი, ბერები, ჩვენი გმირი წინაპრები ჯავახები და ერუშეთელები, უსახელო ნაეკლესიარები და ნატაძრელები, ბევრი ჩვენთვის უცნობი და მისი და მისი მეგობრების მიერ აღმოჩენილები, იქაურთა ხსოვნაში მამა-პაპისგან გადმოცემულნი და ხელახლა აღმოჩენილნი. იქით შატბერდია, აქეთ – თუხარი-სი, სახული და ოქრობაგეთი, ოპიზა და მიძნაგორი... ათი? ოცდაათი? ასი? – ბუბას ჰკითხეთ ამ კუთხის მეისტორიეს და დაუფიქრებლად გეტყვით – რატომ ათასამდე არაო. ეს, რაც თავად უხილავს და თავად მიახლებია, მაგრამ რამდენია მისი გულში დამალული, ზოგი მტრისგან იავარქმნილი და ზოგიც განსაცდელის და გამოუვალი მდგომარეობისგან თავად ქართველთა ხელით დანგრეული მომხდურს, რომ არ ჩავარდნოდა ხელში.

მისხალ-მისხალ აქვს აღწერილი, აზომილი, გადაღებული, ასეთი დიდი საქმე

მარი ბროსესა და წმინდა ღვთისკაცის ექვთიმე თაყაიშვილის შემდეგ ვინმეს თუ აუღია თავის თავზე დღევანდელ დღეს, რაც მან და მასავით გულდათუთქულმა თანამოაზრებმა გააკეთეს.

იმდენად შინაურია იმიერსაქართველოში, რომ ერთი ნანგრევით გრძნობს, ტაძარი იდგა აქ თუ ეკლესია... რაც გადარჩენილია მინარეთში შენებულია, რაც არა, ეკალბარდებშია გახვეული, ალგვილია პირისაგან მიწისა.

„აქაურ ეკლესია-მონასტრებს ღამით თითქოს სხვა ძალა აქვთ. გიშვებენ და არ გიშვებენ, გემშვიდობებიან და თან გექაჩებიან, გზას გილოცავენ და მოგძახიან კიდეც, გეხუტებიან და თან წადიო, გეუბნებიან, ყურში გეჩურჩულებიან და იმას გაბარებენ, რაც სულ, სულ უნდა გახსოვდეს. ბოლოს თვალს გაყოლებენ...“ – კითხულობ და ცრემლებს ვერ იკავებ, რაღაც სევდის, ბოლმის თუ უკმარისობის გორგალი გაქვს ყელში გაჩრილი, ვერ ამთავრებ ამ ემოციების კითხვას, ავტორთან ერთად დადიხარ იმიერსაქართველოში, მასავით ეფერები წინაპართა დანატოვარს, სხვათაგან მიტაცებულს და ცდილობ, მეტი ფოტო გადაუღო, მეტი წერო, რამეთუ... შემდეგ ჩასვლაზე აღარ დაგხვდეს, ჩამოშლილი იყოს, ანდაც ვიღაცის სახლის კედელში იპოვო ჩაშენებული საუკუნეებს გამოვლილი ლოდი ნასაყდრადი.

მიუდგომელ ციხე-სიმაგრეებზეც მოუხილვია ფრიალო კლდეებზე ზვიდად აღმართული, რომლებთანაც საცალფეხო ბილიკი კი არა, მცირედი ხელჩასაჭიდიც არაა, რომ ახვიდე. აქ მხოლოდ სისხლის ყივილი, უკან დახევას მიუჩვევლობა, ჟინი და... თოკი თუ აგიყვანს. „1917 წელს ექვთიმე თაყაიშვილის ექსპედიციისას ილია ზდანევიჩმა მოახერხა სიმაგრეზე აძრომა და მცირე, თუმცა ფასეული ინფორმაცია ჩამოიტანა, კავკასიელების ციხეზე მკვლევართაგან აღარავინ ყოფილაო“, – წერს ერთ-ერთ ემოციაში ბუბა კუდავა. ბავშვობიდან გამოყოლილმა ჯინიანობამ, არშემდგარი ალპინისტობით გაღიზიანებამ, პირველნახვის წადილმა და უბრალოდ რწმენამ, რომ ღმერთი ჩვენთან არს და რაც ძალიან გინდა, აუცილებლად აგისრულდება, თავისი გაიტანა და ამალელება დღეს დალაშქრა ბუბამ კავკასიელების ციხე-სიმაგრე.

2013 წელს 1050 წელი გავიდა ოშკის მშენებლობიდან. ხარება დღეს ეკურთხა ტაძარი და თითქმის ბოლო რამდენიმე წელია, ბუბა კუდავა ხარების დღესასწაულს ოშკის ტაძარში ხვდება თანამედროვე ოშქართა შორის. ისმენს ძარღვიან ძველქართულს, ანთებს სანთლებს, ჭიქა ღვინით ილოცება, ამ დედატაძრიდან სთხოვს საქართველოს გამთლიანებას ღმერთს და... ეამაყება... ეამაყება, რომ მათი შთამომავალია, ვინც სისხლით იცავდა ამ მიწას, ვინც აქ ღოცულობდა, მოღვაწეობდა და სწამს გამარჯვებისა.

„აღბრ მახსოვს, როდის და რით დავინყე თხრობა და აგე, ისევ ვაგრძელებ და ვაგრძელებ“, – წერს ტაო-კლარჯეთის ერთ-ერთი გულდათუთქული მეციხოვნე ბუბა კუდავა.

მჯერა, ყველას სჯერა და ყველა დაიჯერებს, ვინც ამ „ემოციებს“ წაიკითხავს და გაითავისებს, რომ აუცილებლად გააგრძელებს.

დაბოლოს, წიგნს შესავალში მიძღვნა აქვს ავტორისგან წარწერილი – „**შენ გაქვს**“. ეს საოცარი წიგნი შენ გექვნივს, ვინც ახლად მოვევლინე საქართველოს, გექვნივს შენ, ვისაც ბუბასავით გტკივა იმიერსაქართველო, გექვნივს შენ, ვინც გულმოკლული მიდიხარ ზეციურ საქართველოში იმის დარდნამდები, რომ ერთხელ მაინც ვერ ეახელი წინაპართა მიწას, ექვნივს მას, ვინც სისხლით იცავდა ამ მიწას, ექვნივს ყველა ნასაყდრალსა და ნაცხარს, რომლითაც მიმოხეულია კლარჯეთის მიწა, მექვნივსა მე, შენ, მას – ყველას, ვისაც ცრემლი მოადგება და სისხლი აუჩქროლდება ამ წიგნის წაკითხვისას. **მადლობა, ბუბა ბატონო!**

მამუკა ვაშაბიძე

საქართველოს ეროვნული არქივი 100 წლისაა

წელს საქართველოს ეროვნული არქივის დაარსებიდან 100 წელი შესრულდა.

1920 წლის 23 აპრილს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის მთავრობის მიერ მიღებული კანონით დაარსდა პირველი საარქივო დაწესებულება – რესპუბლიკის ცენტრალური სამეცნიერო არქივი.

საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით მომზადდა სპეციალური ლოგო. ამასთან, საქართველოს ეროვნული არქივის ინფორმაციით, საიუბილეო წელთან დაკავშირებით მიმდინარე წელს არაერთი ღონისძიება დაგეგმილი.

ეროვნული არქივის 100 წლის იუბილეს მიეძღვნება ეროვნული არქივის მეხუთე საერთაშორისო კონფერენცია, რომელიც 24-26 სექტემბერს გაიმართება; ასევე – სტუდენტური სამეცნიერო პროექტი პირველი რესპუბლიკის შესახებ და სასკოლო-საგანმანათლებლო პროექტი „საქართველოს პირველი რესპუბლიკა“. ამასთან, UNESCO-სთან თანამშრომლობით საფუძველი ჩაეყარება სტუდენტურ საერთაშორისო კონფერენციას, რომლის გამართვაც 4-5 ნოემბერს იგეგმება.

საიუბილეო წელს გაიმართება გამოფენები: „საქართველოს პირველი რესპუბლიკის შეიარაღებული ძალები“; „ერეკლე მეორე“; „მეორე ინტერნაციონალის დელეგაციის ვიზიტის 100 წლის იუბილე“; „წმინდა გიორგი“ და სხვა.

„საბარტოვილს მხარეზე გადმოგვ-
დევნენ (საოკუპაციო ძალები) და უკვე ვე-
ლარა ვრისკავთ. შეიძლება არის მომენ-
ტი, რომ გადმოიპარო, მაგრამ უკვე ისე
გვეშინია, რომ... ბევრი შემთხვევა გვექონ-
და დაჭერისა. ვეღარ ვრისკავთ, ძალი-
ან გვეშინია. ჯარიმებიც გაზარდეს და
ეს ფულიც ჰაერზე სომ არ მოდის?“

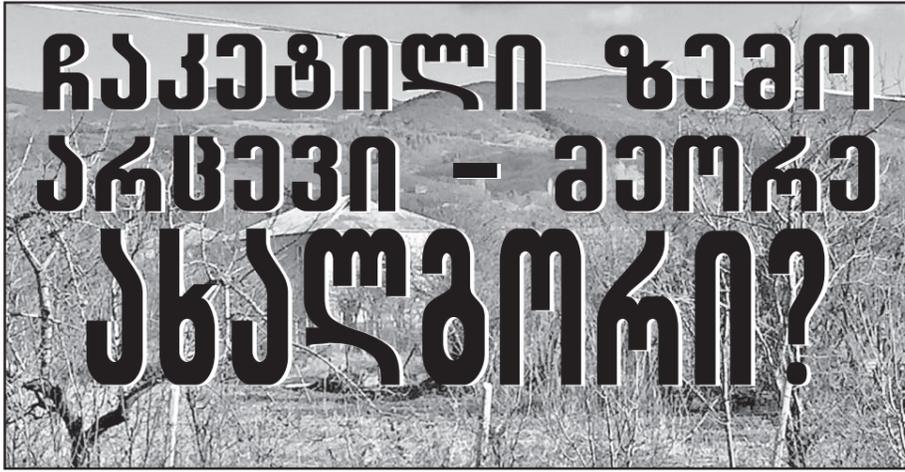
დიდხანს ფიქრობდა, დალაპარაკე-
ბოდა თუ არა ჟურნალისტს. მასში ში-
ში, გაჭირვება და აუტანელი მდგომარე-
ობა ერთმანეთს ებრძოდა – შიში იმი-
სა, რომ გაუგებდნენ ამ საუბარს და
დარტყმის ქვეშ დააყენებდა მთელ
ოჯახს, ასევე სოფელში მცხოვრებ სა-
ქართველოს მოქალაქეებს, მაგრამ ბო-
ლო დროს უკიდურესად გართულებულ-
მა მდგომარეობამ გადაანყვებინა, რომ
ელაპარაკა.

მარინა (სახელი შეცვლილია) ოკუპი-
რებულ სოფელ ზემო არცევში ცხოვ-
რობს. ეს არის შერეული სოფელი, სა-
დაც ქართველები და ოსები ერთად
ცხოვრობენ. სოფელში ათამდე ქართუ-
ლი ოჯახია დარჩენილი. სოფლის ცენ-
ტრშია განთავსებული რუსეთის საო-
კუპაციო სამხედრო ბაზა.

რუსეთის მესაზღვრეები აკონტრო-
ლებენ გზებს და იმ მავთულხლართებს
და ლობეებს, რომლებიც ოკუპირებულ
არცევში 2008 წლის აგვისტოს ომის შემ-
დეგ დაამონტაჟეს. ზემო არცევს გორის
მუნიციპალიტეტის სოფელი ქვეში
ესაზღვრება. არცევსა და ქვეში შორის
ბაღებსა და ვენახებში შემოვლითი გზები
არსებობდა და ამ გზებით გადმოპარვას
ადგილობრივები პერიოდულად ახერ-
ხებდნენ ხოლმე, თუმცა ადგილზე ვითა-
რება გამკაცრდა და ახლა თითოეული
ბუჩქის ძირას რუსეთის ჯარისკაცია.
ისინი ქვეშისკენ გადაპარვის მსურვე-
ლებს ხშირად აკავებენ და ჯარისკაცთა
დახმარების შემდეგ ათავისუფლებენ.

ბოლო დროს ჯარიმაც 2 000 რუბ-
ლიდან (80 ლარი) 20 ათას რუბლამდე
(800 ლარი) გაიზარდა. ზემო არცევში
დარჩენილი საქართველოს მოქალაქე-
ები მხოლოდ იმ ნათესავების დახმარე-
ბის იმედად დარჩნენ, რომლებიც ტელე-
ფონისა და ელექტროენერჯის გადასა-
ხადს ურიცხავდნენ.

მარინა ამბობს, რომ ეს საკმარისი არ
არის. სოფელში დარჩენილებს ექიმთან
ვიზიტი, მედიკამენტები და პროდუქტე-
ბი სჭირდებათ; ენატრებათ ნათესავები,

რომლებიც მავთულხლართების მეორე
მხარეს არიან დარჩენილი. ოსურ ხელი-
სუფლებასაც მიმართეს გზის გახსნის
თხოვნით, მაგრამ მათი არაგის ესმის,
არც საქართველოს ხელისუფლება ლა-
პარაკობს მათზე. გული სწყდებათ, რომ
მხოლოდ ახალგორის პრობლემები შუქ-
დება, მაგრამ ახალგორზე უფრო რთუ-
ლი ვითარება ზემო არცევშია.

„მინდა, რომ როგორც ახალგორის, ზე-
მო არცევის საკითხიც იყოს მოლაპარაკე-
ბებში ჩართული. თუ ახალგორის გზა გაიხ-
სნა, მაშინ ზემო არცევის გზაც გაიხსნას. ისი-
ნი (ახალგორელები) თუ 4-5 თვე იტანებო-
ან, ჩვენ, 11 წელია, ამ მდგომარეობაში ვართ,
მარა ხმას ვერ ვიღებდით, იმიტომ რომ გვე-
შინოდა, ახლა უკანასკნელ დონეზე ვართ,
ალარ შეგვიძლია, შევიღებ გვეყავს, შევიღ-
ებ შევიღებ გვეყავს და, ფაქტობრივად ვერა
ვხედავთ. ტელეფონის ფულს ზოგს ძმა,
ზოგს მშობელი, ზოგს შვილი გვირცხავს.
შუქის გადასახადებსაც ნათესაობა გვი-
რცხავს. ერთმანეთის ნახვაც ხომ გვინდა,
არა? ჩვენ, ცხინვალის რეგიონის სოფელი
ზემო არცევი, საერთოდ არა ვჩანვართ პო-
რიზონტზე, უკვე 11 წლის განმავლობაში...
ახალგაზრდობაც აღარ არის აქ. შვილები,
შვილიშვილები იქით (საქართველოს ხელი-
სუფლების მიერ კონტროლირებულ ტერი-
ტორიაზე) გვეყავს და გვენატრებიან.“

მარინა გვეუბნება, სოფელში ორი მე-
ათეკლასელი მოსწავლეა, მოზარდები
ქვეშის სკოლაში გადასვლას შემოვლი-
თი გზებით იშვიათად ახერხებენ. 15
იანვრის შემდეგ ისინი სკოლაში აღარ
ნასულან, შემოვლით გზებს საოკუპაციო

ძალების წარმომადგენლები აკონტრო-
ლებენ, მშობლებს კი ბავშვების სკოლა-
ში გაშვების ეშინიათ. გორის საგანმა-
ნათლებლო რესურსცენტრის ხელმძღვ-
ნელმა ნანა ტერმაკოზაშვილმა, დაადას-
ტურა ინფორმაცია, რომ არცევში მოს-
წავლეები მეორე სემესტრში ქვეშის სკო-
ლაში აღარ მისულან.

მარინას თქმით, იზოლაციის გამო
სოფელში ადამიანები ისე ილუბებიან,
რომ ექიმთან წასვლასაც ვერ ახერხე-
ბენ: „ავად რომ გავხდებით, ვერც იქით
მივდივართ და ვერც აქეთ და თუ გავი-
პარეთ და დაგვიჭირეს, იმდენი გვიჯდება,
რომ ექიმის ფული აღარ გვეყოფის. ასე
ბევრი დაგვეღუპა. ახალგაზრდა გო-
გო დაგვეღუპა სიმსივნით. თბილისში გა-
წერეს, მაგრამ ვერ გავიდა. შიშით ვერ გა-
ვიდა. დარჩა, დარჩა და დაიღუპა ორი შვი-
ლის დედა. ბევრი დაიღუპნენ ეგეთები,
ვინც ვერ გავიდა. ცხინვალის ძალიან
შორს არის. საბუთიანებიც (დე ფაქტო
პასპორტის მქონეები) კი ვერ ახერხებენ
ხოლმე გადასვლას. ერთ-ერთს გული აწუ-
ხებდა და ვერ იმკურნალა, გადადი-გად-
მოდი და არც საშუალება ჰქონდა და და-
იღუპა. გორი კიდევ ერთ ნაბიჯზე გვაქვს.
აქვე, ქვეშთან ვართ და ერთი თხრილი
გვეყოფს. კვირაში ერთი ან ორი დღე მა-
ინც გაგვისხნან გზა.“

ოკუპირებული არცევის მოქალაქე-
ებმა ცხინვალის ხელისუფლებასაც მი-
მართეს და ახალგორისა და ზარდიათ-
თარის მსგავსი რეჟიმის ამოქმედების-
კენ მოუწოდეს. ახალგორში გამშვები
პუნქტია და, დიდი პრობლემების მიუ-

ხედავად, ბოლო დროს პენსიონერებს მა-
ინც მისცეს გადაადგილების უფლება.
ზარდიათთარში კი ერთ-ერთ ლობეზე
ჭიშკარია ჩაყენებული, რომელიც იქ
მცხოვრები ეთნიკური ოსებისთვის იხ-
სნება ხოლმე და ისინი საშვების მეშვე-
ობით ცხინვალისკენ და უკან გადაად-
გილებას ახერხებენ, ზემოარცევლებს
კი ურჩევენ, საქართველოს მოქალაქე-
ობაზე უარი თქვან და იმ შეღავათებით
ისარგებლონ, რაც დე ფაქტო მოქალა-
ქეებისთვის არის გათვალისწინებული.
მარინა ამბობს, რომ სოფელში სოცია-
ლურად ყველას ერთნაირად უჭირს, მაგ-
რამ „წითელი ჯვრის“ საერთაშორისო
კომიტეტის ცხინვალის ოფისი მხოლოდ
ადგილობრივ ოსებს ესმარება.

„არ უნდათ, ჩვენთან ლაპარაკიც კი არ უნ-
დათ. შერეული სოფელია და ოსებსაც, ვინც
მთავრობაშია, ლაპარაკი არ უნდათ. იმის გა-
გებაც არ უნდათ, როგორ გვიჭირს. არ გვე-
მარება ჩვენი მთავრობა, რომ ცხინვალში წა-
მოგვეყვან და სიტყვა შეგვანებონ. თვითონ
აქეთ საბუთები და თუნდაც ლარსზე წავლენ.
საქართველოში მკურნალობენ და ზღვაზე
ისვენებენ. და ჩვენ რომ გავაკეთოთ საბუთი,
200 ათასი (რუბლი) ჯდება და არა გვაქვს სა-
შუალება. საქართველოს მოქალაქეები
ვართ. ახლა გვეუბნებიან, მოიტანეთ პასპორ-
ტი და საქართველოზე წერილობით უარი
თქვითო და შეიძლება საბუთი მოგეცეთო.
ვაიმე, რა ვქნა? მეცა და აქ ვინც ვართ ქართ-
ველები, ვერ ვამბობთ საქართველოზე უარს,
როგორცა ვარ, ვიყო ასე. შეიძლება მაგათ
უსწორდებოთ, ბოდიში ამ სიტყვაზე, რომ
უარი გვათქმევინონ საქართველოზე და მა-
თი პრინციპის საკითხი იყოს, მაგრამ ამის სი-
ამოვნებას არ მივანებებ.“

ზემო არცევში მცხოვრები საქართვე-
ლოს მოქალაქეები წლიდან წლამდე ბალ-
ბოსტნებში მიწეული მოსავლითა და მათი
რეალიზაციით არსებობენ, მაგრამ საკვე-
რის გარდა მათ უამრავი რამ სჭირდებათ.
მარინას აზრით, აუცილებელია საქართვე-
ლოს ხელისუფლებამ და საერთაშორისო
საზოგადოებამ ზემო არცევის პუბლიცა-
რული კრიზისისა და იზოლაციაში მოქ-
ცეული საქართველოს მოქალაქეების შე-
სახებ სასწრაფოდ დაიწყონ გადაამჭრელი
ზომების ამოქმედება და არცევის საკითხი
მოლაპარაკების პროცესშიც ჩართონ. წი-
ნალამდე შემთხვევაში ოკუპირებულ სო-
ფელში მალე საქართველოს მოქალაქე სა-
ერთოდ აღარ დარჩება.

გობა აფციაური

„მე გურჯი ვარ, გურჯისტანიდან“...

გარმანიაში მცხოვრები ქარ-
თველი ლიკა ნიძარაშვილი სო-
ციალურ ქსელში გამოქვეყნებულ
პოსტით ქალაქ ვუპერტალ-
ში შემთხვევით გაცნობილი „გურ-
ჯის“ შესახებ გვიყვება – როგორ
იცნო ავტობუსის მძღოლმა საუ-
კუნეების წინათ დაკარგული
მშობლიური ენა და როგორ უწო-
დებს დღემდე საკუთარ თავს გურჯს...

როგორ იცნო ავტობუსის მძღოლმა საუკუნეების წინათ დაკარგული მშობლიური ენა

– სასიამოვნოა, ანუ თქვენ თურქეთიდან ბრძანდებით?
მივუგე მე.
– არა მე გურჯი ვარ – გუჯისტანიდან, მაგრამ ახლა
გურჯისტანის ეს ნაწილი, სამწუხაროდ, თურქეთშია, ოს-
მალელების პერიოდიდან. მე კი თურქი კი არა, გურჯი ვარ.

მე გავოცდი, არ ვიცოდი, რა მეპასუხა. იმდენად გულიდან
იყო მისი სიტყვები წამოსული. მივუბრუნდი და ვუთხარ:
– თქვენ გულიანი გურჯი ხართ? დღეს იშვიათად შევ-
ვედრებარ უცხოეთში ქართველს, ვისაც თქვენსავით გაუ-
ხარდებოდა ქართული ენის გაგონება და მით უმეტეს გა-
მოგელაპარაკებოდა, სასიამოვნოა, რომ გაცნობით-მეთ-
ქი და ავტობუსიდან ჩავედი.

მერე კიდევ დიდხანს მედგა თვალწინ გერმანელების
გაოცებული სახეები, რომლებსაც საერთოდ ვერ გაეგოთ,
რა ხდებოდა და კიდევ იმ კაცის სახე – თურქული შესახე-
დაობის, მაგრამ ნამდვილი გურჯის გული რომ ჰქონდა.

ყოველთვის მეგონა, რომ საუკუნეების წინათ დაკარ-
გულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ქართველები ქართველ-
ები აღარ იყვნენ, რადგან მათ აღარც ენა, აღარც სარწმუნო-
ება და მით უმეტეს, აღარც საქართველო გააჩნდათ.

მისარია, რომ ვცდებოდი!
დღეს, 10-15 წლით რომ წავალთ საზღვარგარეთ საცხოვ-
რებლად, ლამისაა, ეროვნებადაც ის ქვეყანა დავიწეროთ
ხოლმე facebook-ზე, ქუჩაში შეხვედრისას ცხვირის აბზუე-
ბაზე სომ აღარც ვლაპარაკობ.

ის გურჯი ვუპერტალში 642 ნომერი ავტობუსის მძღო-
ლია!“

ხანია, ერთმანეთი არ გვინახავს). მაინც ხმა-
მალლა მკითხა:

– თქვენ გურჯისტანიდან ხართ, სომ
ასეა?

– კი, საქართველოდან ვარ. ვუპასუხე მე.

– თქვენ გურჯი ხართ? საუბარი ვიცა-
ნი. ჩვენ მეზობლები ვართ. საქართველოს

საზღვართან ახლოს, თურქეთში ჩემს ქა-
ლაქში, 5000 გურჯი ცხოვრობს.

– სასიამოვნოა, ანუ თქვენ თურქეთიდან ბრძანდებით?
მივუგე მე.

– არა მე გურჯი ვარ – გუჯისტანიდან, მაგრამ ახლა
გურჯისტანის ეს ნაწილი, სამწუხაროდ, თურქეთშია, ოს-
მალელების პერიოდიდან. მე კი თურქი კი არა, გურჯი ვარ.

მე გავოცდი, არ ვიცოდი, რა მეპასუხა. იმდენად გულიდან
იყო მისი სიტყვები წამოსული. მივუბრუნდი და ვუთხარ:

– თქვენ გულიანი გურჯი ხართ? დღეს იშვიათად შევ-
ვედრებარ უცხოეთში ქართველს, ვისაც თქვენსავით გაუ-
ხარდებოდა ქართული ენის გაგონება და მით უმეტეს გა-
მოგელაპარაკებოდა, სასიამოვნოა, რომ გაცნობით-მეთ-
ქი და ავტობუსიდან ჩავედი.

მერე კიდევ დიდხანს მედგა თვალწინ გერმანელების
გაოცებული სახეები, რომლებსაც საერთოდ ვერ გაეგოთ,
რა ხდებოდა და კიდევ იმ კაცის სახე – თურქული შესახე-
დაობის, მაგრამ ნამდვილი გურჯის გული რომ ჰქონდა.

ყოველთვის მეგონა, რომ საუკუნეების წინათ დაკარ-
გულ ტერიტორიებზე მცხოვრები ქართველები ქართველ-
ები აღარ იყვნენ, რადგან მათ აღარც ენა, აღარც სარწმუნო-
ება და მით უმეტეს, აღარც საქართველო გააჩნდათ.

მისარია, რომ ვცდებოდი!
დღეს, 10-15 წლით რომ წავალთ საზღვარგარეთ საცხოვ-
რებლად, ლამისაა, ეროვნებადაც ის ქვეყანა დავიწეროთ
ხოლმე facebook-ზე, ქუჩაში შეხვედრისას ცხვირის აბზუე-
ბაზე სომ აღარც ვლაპარაკობ.

ის გურჯი ვუპერტალში 642 ნომერი ავტობუსის მძღო-
ლია!“

„რეპორტიორი“

ხმავს აპერიკაუსის პირ ითვლიან

აშშ-ის დემოკრატიული პარ-
ტიის კოკუსების (აშშ-ის საპრე-
ზიდენტო კამპანიაში კანდიდა-
ტების წარსადგენი კრებების)
ორგანიზატორებმა ხმის მიცემის
შედეგები ტექნიკური გაუმართა-
ობის გამო ვერ დათვალეს.

პრობლემა მოხილურ აპლიკაციას შეეეჭნა, რომელიც
ხმებს ითვლის. დემოკრატების წარმომადგენლები აცხა-
დებენ, რომ მონაცემებში შეუსაბამოა დაფიქსირდა და
ინციდენტი ჰაკერულ შეტევასა და გარე ჩარევასთან არ
არის დაკავშირებული. ახლა ორგანიზატორები შედეგე-
ბის მისაღებად კრების პროტოკოლს სწავლობენ.

წინასწარ არჩევნებში სულ 11 მონაწილეა. მათგან
აიოვაში კამპანიები შეიღმა კანდიდატმა ჩაატარა: ჯო ბა-
იდენმა, ბერნი სანდერსმა, ელიზაბეთ უორენმა, ემი კლო-
ბუშარმა, პიტ ბუტიჯიჯმა, ენდრიუ იანგმა და ტომ სტი-
ერმა. პარალელურად, რესპუბლიკური პარტიის კოკუს-
ზე დამაჯერებელი გამარჯვება აშშ-ის მოქმედმა პრეზი-
დენტმა დონალდ ტრამპმა მოიპოვა. საპრეზიდენტო არ-
ჩევნები აშშ-ში 2020 წლის 3 ნოემბერს გაიმართება.

ერდოლანი უკრაინულად ალაპარაკდა

თურქეთის პრეზიდენტი, უკრაინაში ვიზიტის დროს,
სამხედრო ყარაულს სიტყვებით „დიდება უკრაინას“ მიე-
სალმა. რეჯევ ტაიპ ერდოლანი უკრაინაში ვიზიტის
დროს უკრაინის პრეზიდენტ ვლადიმერ ზელენსკის შეხ-
ვედა. ერდოლანი მონაწილეობას მიიღებს უკრაინისა და
თურქეთის სტრატეგიული საბჭოს სხდომაში.

შეგახსენებთ, რომ მისაღება „დიდება უკრაინას“,
ტრადიციული სამხედრო სალმის ნაცვლად უკრველად
უკრაინის სახალხო რესპუბლიკის პერიოდში მოქმედებ-
და. 2018 წლის ოქტომბერში უკრაინის რადამ მიიღო კა-
ნონი, რომლითაც სამხედროებს და პოლიციელებს სწო-
რედ ამ სიტყვებით ესალმებან.

მამაზესიერის „დამნაშავე კარადა“

ორი წლის წინათ, როცა საქართველოს ბუნების მშვენიერების — ბორჯომის ხეობის ულამაზესი ტყეები თითქმის მთლიანად დაინგა, ყველამ თვალნათლივ დაინახეთ, თუ რაოდენ მრისხანე სტიქიაა ცეცხლი და როგორი სიფრთხილეა საჭირო მასთან ურთიერთობისას.

2019 წლის სექტემბრიდან კი ცეცხლის ალში უკვე ლამის მთელი კონტინენტი — ავსტრალია გაეხვია, სადაც რამდენიმე თვის განმავლობაში სამასზე მეტი კაცი და, სხვადასხვა მონაცემებით, ერთ მილიარდამდე ცხოველი დაიღუპა, ამასთან განადგურდა მცენარეული საფარი 10 მილიონ ჰექტარ ფართობზე, ხოლო ზოლმა სამხრეთ ამერიკის საზღვრებს მიაღწია.

სპეციალისტების აზრით, ავსტრალიაში ცეცხლის გავრცელების მთავარი მიზეზი მშრალი და ძალიან ცხელი ამინდი გახდა. გამოკვლევების შედეგების თანახმად, კონტინენტზე გაჩენილი ხანძრების დაახლოებით 10 პროცენტი ელვის დარტყმის შედეგად ჩნდება, დანარჩენ შემთხვევებში კი ცეცხლი ადამიან-

ნების, მათ შორის, აბორიგენების მიზეზით წარმოიშობა. საქმე ისაა, რომ ადგილობრივი მცხოვრებლები კენგურუებზე ნადირობის დროს ტყესა და ბუჩქნარს ცეცხლს უკიდებენ, კვამლისგან დაბრმავებული ცხოველები მინდვრებში გარბიან, სადაც მათ მონადირეები უსაფრთხოდ დეზინფიცირების გამო, ატმოსფეროში ათასობით ტონა ნახშირორჟანგი და მჭვარტილი ხვდება, რომელიც სამხრეთ პოლუსის ყინულებზე ილექება და მათ დნობას აჩქარებს, რაც, თავის მხრივ, კიდევ უფრო მეტად აძლიერებს სათბურის ეფექტსა და საყოველთაო დათბობას.

აქვე გვინდა, აღვნიშნოთ, რომ ავსტრალიაში სტიქიურ უბედურებასთან დაკავშირებით ბრიტანელი ტელენამე-

ვანის ჯ. კლარკსონის მიერ გაზეთ „სანში“ გამოქვეყნებულ სვეტს მსოფლიოს მრავალ გამოცემაში გამოთქმული აუარება უკმაყოფილო გამოსმაურება მოჰყვა. მის „სისწორესა“ და „ტაქტზე“ თავადვე შეგიძლიათ, დარწმუნდეთ, აი, რას წერს ეს ვაჟბატონი:

გონებაჩლუნგთა კრიმინალური თავაშუვებულობა — აი, კასობრიობის მოგაჟალი!

ბარემოს დაბინძურება წლიდან წლამდე უფრო მეტად იზრდება, თანაც მატულობს მისი სახეობები. ატმოსფეროში თუ წყალში გაბნეულ მავნე ნივთიერებებს, ზედაპირზე დაყრილ ათასწიერ ნაგავს ადამიანებზე სწორად ისეთი ზემოქმედება შეუძლია, რისი წინასწარ განჭვრეტა შეუძლებელია.

ამის თვალნათელი მაგალითია თუნდაც კოლორადოს უნივერსიტეტისა და მინესოტის ჯანდაცვის სკოლის (აშშ) მეცნიერთა უპრეცედენტოდ ფართომასშტაბიანი — 13-წლიანი გამოკვლევა, რომელიც ქვეყნის სამ ასულზე მეტი რაიონის 36 მილიონი კაცი მონაწილეობდა. მკვლევარებმა გამოიკვლიათ ფედერალური ბიუროს მიერ წარმოდგენილ კრიმინალურ სტატისტიკას გარემოს დაცვის სააგენტოს მიერ მიწოდებული ეკოლოგიური მონაცემები შეადარეს. მათ გასაოცარი დასკვნა გამოიტანეს: უფრო ხშირად ადამიანები დაწაშულს იქ სწადიოდნენ, სადაც ჰაერში მეტი მტვერი იყო და მისი დაბინძურების კვლადაკვალ იზრდებოდა განსაკუთრებით მძიმე დანაშაულების შემთხვევები.

ასევე გამოიყენეს აშშ-ის გარემოს დაცვის სააგენტოს მონაცემები, ოღონდ ახლა ისინი, ეკოლოგიის მაჩვენებლები სამედიცინოებს — ქვეყნის სადაზღვევო კომპანიებისას შეადარეს. წარმოდგენილი იყო ცნობები 150 მილიონზე მეტი კაცის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ. აღმოჩნდა, რომ რაც უფრო მეტადაა დაბინძურებული ჰაერი, მით უფრო მე-

ტია ფსიქიკურად გაუწონასწორებული ადამიანი. დაბინძურებული ჰაერის მქონე ზოგიერთ რაიონში სულიერად დაავადებულითა რიცხოვნობა თითქმის მესამედით აღემატებოდა „სუფთა“ რაიონებში მათ ოდენობას.

კიდევ უფრო მეტად სავალალო მდგომარეობაა ევროპაში, სადაც ეს მაჩვენებელი უკვე 50 პროცენტს შეადგენს.

ამ გარემოებას მკვლევარები ევროპელთა გენეტიკური თავისებურებებით ხსნიან, რომელთა ფსიქიკის მგრძობილობა დაბინძურებულ გარემოზე ამერიკელებისაზე გაცილებით მაღალია. ამასთან, მეცნიერებმა ისიც

ბის შედეგად ახალგაზრდები ახალ ცოდნას გაცილებით ცუდად ითვისებენ, რის შედეგადაც ყოველი მომდევნო თაობა წინაზე უფრო ნაკლებად ინტელექტუალურია. მოდელირებამ აჩვენა, რომ ატმოსფეროში ნახშირორჟანგის კონცენტრაციის მატების შედეგად 2100 წლისთვის კაცობრიობის ინტელექტუალური მაჩვენებელი 50-ით შემცირდება(!), საშუალო კოეფიციენტი 50-60 ქულის ფარგლებში იქნება, რაც სრული კატასტროფაა — ეს ხომ გონებასუსტის დონეა!

მკვლევარები გვახსენებენ ახალზელანდიელ ფსიქოლოგს ჯეიმს ფლინს, რომელმაც დაადგინა, რომ ერთი საუკუნის წინ IQ-ს მაჩვენებლები მთელ მსოფლიოში იზრდებოდა. ამ ფენომენს მეცნიერებმა „ფლინის ეფექტი“ უწოდეს. ახალზელანდიელ მკვლევარს მიაჩნდა, რომ ადამიანები უფრო გონიერი იმიტომ ხდებოდნენ, რომ უკეთესად ცხოვრებას იწყებდნენ, ამდენად მეტი ხალისით სწავლობდნენ. ამჟამად კი ადამიანებმა დაიწყეს იმავე ტემპით დაიწყეს, როგორც უწინ ჰქვიათ მტკიცებით, ბოლო წლებში ყოველი მომდევნო თაობა, საშუალოდ, IQ-ს 7

ქულას კარგავდა. რამდენად შეესაბამება მეცნიერთა არც თუ სასიხარულო პროგნოზები სინამდვილეს, ამას უკვე მომავალი თაობები გაარკვევენ, მაგრამ ასეთი ცუდი შედეგი ჩვენი შთამომავლებისთვის რომ არ დადგეს, პაპებმა და მამებმა „კეფა დღესვე უნდა მოვიფხანოთ“.

დაადგინეს, რომ დაბინძურებული ჰაერი მესხიერებაზეც უარყოფითად მოქმედებს. ყველა სიკეთესთან ერთად, ირკვევა, რომ ატმოსფეროში ნახშირორჟანგის შემცველობის მომატებასთან ერთად, ქვეიქტუბა კაცობრიობის ინტელექტუალური პოტენციალიც. ნახშირორჟანგის მავნე ზემოქმედე-

ეს სასიფათო ჩვეულებრივი საბნები

მეცნიერებმა ყველაზე სასიფათო ყოფითი საგნების ნუსხა შეადგინეს. მათ შორისაა:

— **სამზარეულოს ღრუბლები:** ისინი პათოგენურ მიკროორგანიზმთა ბუდეებია. მოხმარების ვადა 7 დღეა.

— **წყლის ფილტრები:** დაბინძურებული კარტრიჯი დაგროვილ მავნე ნივთიერებებს ისევ წყალში აბრუნებს, ამიტომ მათი გამოცვლა 1-1,5 თვეშია საჭირო.

— **სახლის ჩუსტები:** მათი შეცვლა ყოველ 6 თვეშია საჭირო. სოკოვანი ინფექციის, ან სხვა დაავადების გადატანის შემდეგ კი — დაუყოვნებლივ.

— **კბილის ჯაგრისები:** მათი მოხმარების ვადაა 3 თვე, გაციების, ანგინის და სხვა დაავადებების შემდეგ დაუყოვნებლივ უნდა შეიცვალოს.

— **სავარცხელი:** მისი გარეცხვა საჭიროა მადეზინფიცირებლიანი თბილი წყლით კვირაში ერთხელ, მოხმარების ვადა 6-12 თვე.

— **პირსახოცი:** მათი სრული დეზინფექციისთვის საჭიროა მაღალ ტემპურატურაზე გარეცხვა. გამოსაცვლელია ყოველწელს.

მატრინარქატის აჩრდილი

გლობალური დათბობა კლავს... მამრებს. მართალია, ჯერჯერობით საფრთხე მხოლოდ კუეებს ეხებათ — მეცნიერებმა დაადგინეს, რომ ახალშობილთა სქესი კვერცხის ტემპერატურაზე დამოკიდებულია: რაც უფრო მაღალია იგი, მით უფრო მაღალია მდედრის გაჩენის ალბათობა.

თუკი გლობალური დათბობის ამჟამინდელი ტემპები კვლავაც შენარჩუნდება, 2100 წლისთვის მთელ დედამიწაზე შემთხვევათა 99,36 პროცენტში კუს მდედრები დაიბადებიან. ეს

კი იმას ნიშნავს, რომ მამრები, პრაქტიკულად, გაქრებიან — ესაა ბრიტანეთის ექსტერის უნივერსიტეტის ზღვის ბიოლოგთა დასკვნა, რომელთა ექსპერიმენტი ეფუძნება კუების რეპროდუქციის კონტროლს. კუნძულებზე სწავლობდა.

ლეგიონერი

გოლის გემოს გაიხსენა

გიორგი ჩაპკვაძემ „გენტის“ 21-წლამდელობის გუნდში იასპარეზა, რაც, ბუნებრივად, კონდიციების აღდგენას ემსახურება. ჩვენ-ბურს „გენტის“ შესაბამისი ასაკის თანატოლებთან მოუწია თამაში და გოლიც გაიტანა. ჩაკვეტაძემ ბურთი მეტოქის ნახევარ-

ზე მიიღო, საჯარიმოში დაუბრკოლებლად შევიდა და ანგარიში გახსნა.

საბოლოოდ „გენტმა“ წონასწორობა აღადგინა და მატჩი ფრედ – 1:1 დასრულდა.

გიორგი შოთაძე

სწუკერი

ტრამპის ბერმანია

საზონში მეოთხე, სულ კარიერაში კი მეთხუთმეტე სარეიტინგო ტურნირი, ამჯერად გერმანიის მასტერზი, მოიგო სწუკერში მსოფლიოს 30 წლის მოქმედმა ჩემპიონმა ჯად ტრამპმა, რითაც სალაროს წიგნაკი 80 ათასი გირვანქა სტერლინგით გაიმდიდრა, ხოლო ფინალში მის ავსტრალიელ მეტოქე ნილ რობერტსონს „მხოლოდ“ 35 ათასი ერგო.

ასე რომ, ინგლისელი ვირტუოზი წამყვან პოზიციას ინარჩუნებს საერთაშორისო რეიტინგში, მწვანე კონტინენტის წარმომადგენელი კი მეორე ადგილამდე აღზევდა.

რაც შეეხება ელიტას, ტიტულების რაოდენობით რჩეულნი არიან: რონი ოსალივანი, სტივენ ჰენდრი (36-36), ჯონ ჰიგინსი (30), სტივ დევისი (28), მარკ უილიამსი (22), მარკ სელბი, ნილ რობერტსონი (17-17) და ჯად ტრამპი (15).

ბანურარ გიორგაძე

სუპერგოლი

მოთმინაბითა უანითა...

„პანზას სიტის“ ქომაგები ნახევარი საუკუნის განმავლობაში ელოდნენ საყვარელი კლუბის ტრიუმფს და, როგორც იქნა, ელირსნენ – მაიამიში გამართული ამერიკული ფეხბურთის ეროვნული ლიგის ფინალში ამ გუნდმა „სან ფრანცისკოს“ სძლია – 3:20 (7:3, 3:7, 0:10, 2:0).

რაც შეეხება სუპერგოლის ყველაზე; სასარგებლო მოთამაშეს (MVP), ასე-

თად გამარჯვებულთა კვოტურბეკი პატრიკ მაჰოუმსი დასახელდა.

დავძენთ, რომ ოკეანის გაღმა ერთ-ერთი მთავარი სპორტული მოვლენის ისტორიაში სარეკორდო 6-ნ ტრიუმფით „პიტსბურგი“ და „ნიუ ინგლენდი“ ლიდერობენ. წლეულს მათი დანევა კალიფორნიელებს შეეძლოთ, მაგრამ...

ბაჰან დოლიძე

წელს ძველი

დოპინგის, ჰეროინის...

რაც უფრო ახლოვდება ტოკიოს ოლიმპიადი, რუსეთის დელეგაციას პრობლემები ემატება და ემატება.

თითქოს კორონავირუსის ეპიდემია არ კმაროდეს, იაპონურ პერსპექტივას ჩვენს ჩრდილოელ მეზობელთა სადოპინგო საქმენი საგმირონიც უქმნიან რეალურ საფრთხეს.

საქმე იქამდე მივიდა, რომ ქვეყნის სპორტის სამინისტრომ მძლეოსნობის ეროვნულ ფედერაციას სახელმწიფო აკრედიტაცია პირველ მარტამდე შეუჩერა, ეს კი 2015 წლიდან „სპორტის დედოფლის“ საერთაშორისო ფედერაციის მიერ ამავე ორგანიზაციისთვის წევრობის დღემდე შეჩერების ლოგიკური გაგრძელებაა, რისი მიზნაც დოპინგის გამოყენება და სინჯების გაყალბებაა.

ოს პრიზიორი და მსოფლიოს სამგზის ჩემპიონი 120 კილოგრამამდე წონით კატეგორიაში ბილიალ მახოვი მხილებულია დოპინგის გამოყენებაში, რადგან მისმა პირველმა სინჯმა დადებითი შედეგი აჩვენა“.

აღსანიშნავია, რომ ბრალდებას ბოლომდე არც ვეტერანი უარყოფს, თუმცა, საკუთარ ორგანიზმში ზრდის ჰორმონის არსებობას იმით ხსნის, რომ მისი მეუღლე ისეთ მედიკამენტებს იღებს, რომელთა შორისაც დასახელებული სუბსტანციაც ფიგურირებს.

და ბოლოს – ცინცხალი ფაქტი: ორთვიანი წინასწარი პატიმრობა შეეფარდა კრივში რუსთა ოლიმპიურ იმედს, ბურიატთა ავტონომიურ რესპუბლიკაში დაფრთხილებულ ჩვენს ახალგაზრდა

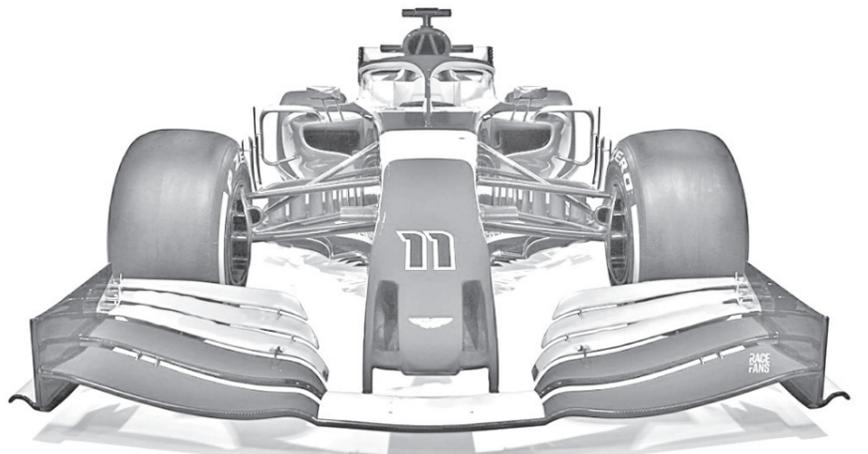
არანაკლებ მოიქუფრა ღრუბლები ხალიჩის მიღმა, რასაც იქაურ ფალავანთა თავკაც მიხეილ მაძიაშვილის აღიარებაც ადასტურებს: „თავისუფალ ქიდაობაში ლონდონის თამაშების ბრინჯა-

თანამემამულე გიორგი ქუშანაშვილს, რომელსაც მას შემდეგ, რაც გვარდიელს ცხვირი გაუტეხა, მოგვიანებით ჰერონიც უპოვეს!

კოვა კოვახიძე

დაბრუნება

60 წლის უაღაღ

დიდი ხანი არ გასულა მას შემდეგ, რაც კანადელმა მილიარდერმა ლორენს სტროლმა ფორმულა 1-ის გუნდი „ფორს ინდია“ შეისყიდა და „რეისინგ პოინტი“ დაარქვა, მაგრამ ამას არ დასჯერდა და დღეს ის უკვე „ასტონ მარტინის“ თანამფლობელი გახდა, რომელსაც დიდი პრიზების არენაზე 2021 წლის სეზონში დააბრუნებს, ოღონდ, ამისთვის ახალ გუნდს არ ქმნის – ისევ „რეისინგ პოინტი“ შეუცვლის სახელს.

სტროლმა, ვისი შვილი ლანსიც „რეისინგ პოინტის“ პილოტია, სუპერავტომობილების მწარმოებელი ბრიტანული კომპანიის აქციების 16.7 პროცენტი გამოისყიდა, რაც 240 მილიონი დოლარი დაუჯდა. ამგვარად, „ასტონ მარტინი“ ფ1-ს დაახლოებით 60-წლიანი პაუზის შემდეგ უბრუნდება. მის გუნდს სულ რაღაც ხუთ რბოლაში აქვს მონაწილეობა მიღებული, რომელთაგან საუკეთესო შედეგს – მე-6 ადგილს, ბრიტანეთის 1959 წლის დიდ პრიზზე მიაღწია.

ამგვარად, ნერტილი დაესვა სპეკულაციას იმის თაობაზე, რომ „რეისინგ პოინტის“ ყიდვას რუსი მილიარდერი დმიტრი მაზუპინი აპირებდა. სხვათა შორის, მისი სურვილიც ფ1-ში შვილის გადაყვანაა. სხვა ვერსიით, გუნდის შესყიდვა ჩინურ საავტომობილო კომპანია „ჯილის“ სურდა.

სტროლის მიერ „ასტონ მარტინის“ წილის შესყიდვის პარალელურად, „რედ ბულმა“ გამოაცხადა, რომ 2020 წლის სეზონის დასრულების შემდეგ ბრიტანული კომპანია მისი სპონსორი აღარ იქნება, თუმცა, ისინი პარტნიორობას ავტომობილ „ვალკირისთან“ დაკავშირებით გააგრძელებენ.

„რეისინგ პოინტი“ 2020 წლის სეზონისთვის მომზადებულ სარბოლო ბოლიდს 17 თებერვალს გაგვაცნობს, წინასასეზონო ტესტებს კი ორი დღის შემდეგ შეუდგება.

ვიტალი ჯაფარიძე

9 დუელის ისტორია საქართველოში

ნიკოლოზ ლორთქიფანიძე და ოფიცარი აკიმოვი

ნიკო ლორთქიფანიძე საზღვარგარეთ სწავლობდა. რუსმა ოფიცერმა ქართველები აგდებულად მოიხსენია, რის გამოც დუელში გამოწვევა მიიღო. როდესაც უნდა ესროლოთ, სეკუნდანტებმა ნიკო გააფრთხილეს, გვერდულად დამდგარიყო. მიუხედავად იმისა, რომ იცოდა, ოფიცერი იარაღს კარგად ხმარობდა, ნიკომ მეტოქეს მაინც მკერდი მიუშვირა. ამ უესტმა აკიმოვზე ისე იმოქმედა, რომ განზრახ ააცილა. ამის შემდეგ ნიკო ლორთქიფანიძემ საერთოდ ჰაერში ისროლა.

„ბოდიშს ვიხდი, თქვენ სხვა ხალხი ყოფილხართო, თქვა აკიმოვმა და საპასუხოდ თავადაც ჰაერში დაცალა იარაღი“...

დავით კლდიაშვილი და პალმი

პალმი გაზეთ „ჩერნომორსკი ვესტნიკის“ რედაქტორი იყო. გაზეთმა გაბრიელ ეპისკოპოსის დაკრძალვის პროცესი მასხრად აიგდო, რამაც დავით კლდიაშვილი მოთინებინა გამოიყვანა. მწერალი თავის მოგონებებში იხსენებს: „ძლივს გავათავე წაკითხვა, მივგარდი გადამწერთა ოთახში ტელეფონს. ცენტრალური... ჩერნომორსკი ვესტნიკის“ რედაქცია... რედაქტორი პალმი... პალმი ხართ?! რა სინდისმა მოგცათ ნება ისეთი უგუნო წერილი მოგეთავსებინათ გაზეთში, როგორც არის დღეს გაბრიელ ეპისკოპოსის

გასვენების შესახებ? თქვენ არ იშლით კლოუნობას და გირჩევნიათ, დაუბრუნდეთ ჯამბაზობას, როგორც იყავით აქამდისინი თქვენსთანა გათასხირებულ, ყოვლად გაფუჭებულ კაცს რა ხელი აქვს რედაქტორობასთან... თქვე სინდისგარეცხილო!“

კლდიაშვილმა პალმი დუელში გამოიწვია. გაზეთის რედაქტორი ძალიან შეშინდა და არათუ საბრძოლველად არ წასულა, დააბეზლა კიდეც კლდიაშვილი. დუელში კანონით აკრძალული იყო და მწერალი გადასახლების საშიშროების წინაშე დადგა.

„მაგრამ დავით კლდიაშვილი ძალიან უყვარდა ყველას. ძალიან კეთილშობილი იყო და ყველა გვერდში დაუდგა“, – ამბობს როსტომ ჩხეიძე.

ასე დამთავრდა კლდიაშვილი-პალმის არშემდგარი დუელი. ისიც უნდა ითქვას, რომ უფრო ადრე პალმსა და ილია ჭავჭავაძესაც ჰქონდათ კონფლიქტი, მაგრამ როდესაც ილიამ თავისი კოლეგები იდან იარაღის შერჩევა და სროლა შესთავაზა, პალმმა აქაც უკან დაიხია.

სერგეი ესენინი და რაულ გოგობია

საქართველოში ყოფნის დროს ესენინმა პოეტი რაულ გოგობია გაიცნო, რომლითაც ძალიან მოიხიბლა და ლექსების თარგმანს შეჰპირდა. მოგვიანებით ტიცოანს ჰკითხა მის შესახებ. „ტიციანმა უთხრა, რაულ გოგობია პოეტი საერთოდ არ არის, სპეკულიანტიაო“, – ამბობს როსტომ ჩხეიძე.

საბოლოოდ, ესენინმა გოგობია დუელში გამოიწვია. მაგრამ გოგობიას სეკუნდანტმა რომ უთხრა, ეგ ისე ისვრის, გაფრენილ ჩიტს კლავსო, ძალიან შეეშინდა (ამ დროს გოგობიამ სროლა არც იცოდა) და მეზობელ ჩეკისტთან გამოსამშვიდობებლად შევიდა. საქმე იმით დამთავრდა, რომ ჩეკისტი გოგობიას სეკუნდანტების დასაპატიმრებლად გამოენთო და, შესაბამისად, დუელიც არ შედგა.

დალიანი და დუზ-ხოტიმირსკი

ანდრია დალიანი მოჭადრაკე იყო. ერთხელ მან და ჭადრაკის ოსტატმა ფიოდორ დუზ-ხოტიმირსკიმ მეგობრული პარტია ითამაშეს, რის შემდეგ ხოტიმირსკიმ ჭადრაკის პარტიის ჩანაწერი დადიანის უკითხავად გამოაქვეყნა. ანდრია ის დუელში გამოიწვია. დამფრთხალმა დუზ-ხოტიმირსკიმ კოლეგას წერილი მისწერა და ბოდიში მოუხადა.

კონსტანტინე გამსახურდია და იოსებ მჭედლიშვილი

1939 წელს „დიდოსტატის მარჯვენა“ გაგრძელებებით იბეჭდებოდა ჟურნალში „ჩვენი თაობა“, რომლის ტექნიკური რედაქტორიც იყო მწერალი იოსებ მჭედლიშვილი. როსტომ ჩხეიძე: „იოსებ მჭედლიშვილი უსამართლოდ არის დაეინყებულ – მწერალი, დრამატურგი და ვაჟკაცი კაცი იყო. 1924 წლის აგვისტო-სექტემბრის გამოსვლების შემდეგ კონსტანტინე გამსახურდიამ, სანდრო აბაშელმა, პავლე ინგოროვამ და ვახტანგ კოტეტიშვილმა გლოვის ნიშნად შავი ჩოხები რომ ჩაიცვეს... მანამდე ეს იოსებ მჭედლიშვილმა ქნა“.

როდესაც „დიდოსტატის მარჯვენა“ იბეჭდებოდა, იოსებ მჭედლიშვილმა ტექსტი გაასწორა: რა არის, ქართული არ იცის კონსტანტინემო. ეს ამბავი ავტორს მიუტანეს. როსტომ ჩხეიძე: „მეორე დღეს მწერალთა სასახლეში ორივე შეიარაღებული მოვიდა. ნიკა აგიაშვილი მწერალთა კავშირის მაშინდელ თავმჯდომარესთან ირაკლი აბაშიძესთან ავარდა: ჩაერიეთ, ერთმანეთი არ დახოცონო. აბაშიძემ, მაგათი ფაფხური ოცი წელიწადია, მესმის, მაგრამ დაჭრილი კაცი არ მინახავსო. მართლაც, გადაიხედეს ფანჯრიდან და სხედან ორივენი ბაღში და საუბრობენ“.

როგორც როსტომ ჩხეიძე ამბობს, სწორედ კონსტანტინე გამსახურდიას „დუელით“ დამთავრდა ნიკოლოზ ბარათაშვილით დაწყებული დუელების სერია საქართველოში.

დასასრული. დასაწყისი იხ. „სა“ № 4

თბა თოფურია

სანთელი

რეზო ამაშუკელი ღრმა მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა ულამაზესი და გამორჩეული ქალბატონი

ლალი ბადურაშვილი

და თანაუგრძობს განსვენებულის ახლობლებსა და მეგობრებს.

სპარტაკ ქობულა იოჯახით დიდი მწუხარებით იუწყება, რომ გარდაიცვალა კეთილშობილი, ჭკვიანი, ლამაზი და კოლორიტული ქალბატონი, საუკეთესო დედა, ბები და მეგობარი

ნუსა იოსადის ასული ნიკოლაიშვილი

და თანაუგრძობს განსვენებულის ოჯახს და ახლობლებს.

პრობლემა

დღემდე მოუგვარებელია!..

„თითოეული ადამიანის ჯანმრთელობა, როგორც ავტოსაგზაო შემთხვევის შედეგად ზიანდება, ხელისუფლების პასუხისმგებლობა“

ამჟამინდელი შემთხვევა მოხდა გუშინ გვიან ღამით „თბილისის ზღვის ახალი ქალაქის“ ე.წ. „ჰუალინგის“ მიმდებარედ. როგორც „კომერსანტს“ საგანგებო ვითარებათა მართვის სამსახურში განუცხადეს, ავარიის შედეგად სამი ადამიანი მრავლობითი მოტყეხილობით კლინიკაში გადაიყვანეს. ერთმანეთს „ოპელის“ და „ფორდის“ მარკის ავტომობილები დაეჯახნენ.

„კომერსანტი“ აღნიშნულ საგზაო მონაკვეთზე არსებული პრობლემის შესახებ უკვე წერდა. ე.წ. „ჰუალინგის“ გზაზე დღემდე არანაირი საგზაო ინფრასტრუქტურა არ არის მოწყობილი, შედეგად ეს გზა არაერთი უბედური შემთხვევის მიზეზი გახდა.

მედიაპოლიტიკმა გასულ წელს შინაგან საქმეთა სამინისტროსგან გამოითხოვა ინფორმაცია – 2015 წლიდან 2019 წლის ივლისამდე, რამდენი სატრანსპორტო შემთხვევა მოხდა ე.წ. „ჰუალინგის“ გზაზე. ამ პერიოდში აქ სულ 62 ავტოსაგზაო შემთხვევა დადასტურებული, დაღუპულია 3 და დაზარალებულია 99 ადამიანი.

თბილისის მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურში „კომერსანტს“ განუცხადეს, რომ საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობას უახლოეს მომავალში გეგმავენ.

„შუქნიშანი 2019 წლის დეკემბრის ბოლოს განვითარების ვაზისუბნის მე-2, მე-3 მიკრორაიონებს შორის, ამავე დროს ვაზისუბნის მხარეს, ცხენების ძეგლთან, გზაჯვარედინზე მერია შუქნიშნის განთავსებას აპირებს, ხოლო სასტუმრო „ჰუალინგის“ მიმდებარედ შუქნიშნის თვითონ „ჰუალინგ ჯგუფი“ განთავსებს“, – განმარტავენ მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურში.

აღსანიშნავია, რომ მერიის ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურის პოზიცია აღნიშნულ პრობლემასთან დაკავშირებით გასულ წელთან შედარებით ძირფესვიანად შეიცვალა. მაშინ უწყებაში აცხადებდნენ, რომ ინფრასტრუქტურის მოწყობა „ჰუალინგ ჯგუფის“ მოვალეობა იყო, დღეს კი „კომერსანტს“ განუცხადეს, რომ მოვალეობებზე ვერაფერს იტყვიან.

ეს არის „ჰუალინგის“ ტერიტორია, მათი მოვალეობაა, ინფრასტრუქტურულად მათ შორის სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის თვალსაზრისით მოაწყონ ეს საგზაო მონაკვეთი. თუმცა, სატრანსპორტო სექტორს დედაქალაქის მთავრობასთან თანხმდება. მერიასთან არის შეთანხმებული ის, რომ 4 შუქნიშნის ობიექტი უნდა განთავსდეს, ახლა ველოდებით, როდის დაიწყებს კომპანია ამ ინფრასტრუქტურის

მოწყობას“, – აცხადებდნენ 2019 წელს ტრანსპორტის საქალაქო სამსახურში.

მაშინ საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობაზე პასუხისმგებლობას იხსნიდნენ როგორც სახელმწიფო უწყებები, ასევე კერძო სექტორიც. მათი პოზიციები 5 თვის წინათ შემდეგი იყო.

შინაგან საქმეთა სამინისტრო:
„სამინისტროს ერთობლივი ოპერაციების ცენტრი მზაობას გამოთქვამს, უზრუნველყოს ვიდუო-სამეთვალყურეო სისტემის მოწყობა ოპტიკური ქსელის მოწყობის შემდგომ. რაც შეეხება შესაბამისი საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობას (მაგ. შუქნიშნის დადგმა), აღნიშნული საკითხი ადგილობრივი მუნიციპალიტეტის უფლებამოსილებაა“.

„ჰუალინგ ჯგუფი“:
„როგორც მოგესხენებათ, ამ ადგილას ადრე გზა არ იყო, „ჰუალინგ ჯგუფმა“ თავისთავად გაყვანილი გზა (2.2 კმ.) დათმო საზოგადოებრივი სარგებლობისთვის და საკუთარი ხარჯებით მოაწესრიგა საგზაო ინფრასტრუქტურა. რაც შეეხება საგზაო მოძრაობის მოწესრიგებას, ეს თვითმმართველობის მოვალეობაა“.

„HUB Georgia“-ს აღმასრულებელი დირექტორი ვასო ურუშაძე აცხადებს, რომ საგზაო უსაფრთხოების საკითხისადმი როგორც აღმასრულებელი ხელისუფლება, ასევე თბილისის მერია და ადგილობრივი თვითმმართველი ქალაქები უპასუხისმგებლოდ იქცევიან. მისი თქმით, ტრანსპორტის დარგში, განსაკუთრებით უსაფრთხოების მხრივ ქვეყანას აქვს შედეგად უზარალო, არათანმიმდევრული პოლიტიკა. ვასო ურუშაძის განმარტებით, ამის სამწუხარო შედეგია ის, რომ ავტოსატრანსპორტო შემთხვევების შედეგად, ყოველწლიურად 600-მდე ადამიანი იღუპება, ათასობით ადამიანი კი ფიზიკურად ზიანდება.

„ჩვენ არ გვყავს ხელისუფლება, რომელიც ადამიანის სიცოცხლის და ჯანმრთელობის უსაფრთხო უზრუნველყოფაზე ორიენტირებულია. ეს ვლინდება ქვეყნის მასშტაბით არაერთ საგზაო მონაკვეთზე, მათ შორის, ერთ-ერთი სწორედ „ჰუალინგის“ მიმდებარედ. ყველამ კარგად იცის, რომ ბოლო რამდენიმე წელია, ეს ადგილი ქუჩის რბილების ერთ-ერთ მიზიდულობის ცენტრად გადაქცეული და მომეტებული საფრთხის მქონე საავტომობილო გზაა, რომელიც სახელმწიფოს მხრიდან განსაკუთრებულ შემოწმებას და ზედამხედველობას საჭიროებს“, – აცხადებს ურუშაძე.

ბარო ადამიანი

გაქიზებული ხელოვნის ლექსი

დრო ითხოვს სხვა სიმფონიას!

ძვირანა ყირაზია და ლექსიც თავაღმა – ბოლოდან იკითხება

ძუთაინის საპატიო მოქალაქემ თემურ ძიძიგურმა და ჩოხო-სანმა პოეტმა ირმა ქურასხედიანმა, რომლებიც უკვე ორი წელიწადზე მეტია, ცნობილ, ამასთან ძალზე საყურადღებო სახელოვნებო სალონს „ქუთაისურ სალამოებს“ ხელმძღვანელობენ, პედაგოგისა და გამოყენებითი ხელოვნების საგულისყურო წარმომადგენლის ფატი დვალისვილის ის ლექსი გამაცნეს, რომელმაც შემახსენა ჩემი სიყრმის მეგობრის, რუსთაველის პრემიის ლაურეატის ვახტანგ ჯავახიძის სალექსო ფორმათა ქაბუკობისდროინდელი ძიება, თანაც თავაღმა იკითხება. ჩემის მხრივ, მკითხველთა ფართო აუდიტორიის მიერ მსჯავრის გამოსატანად მეს ლექსი მოკრძალებული პატივისცემით გადავიცემა „საქართველოს რესპუბლიკის“ თავაკცებს.

ალ. ზინგალია, ქ. ქუთაისი

რომ შევექნათ სხვა სიმფონია! დრო, წინ დრო, ისევ გეჭონია, თუ ვინმე მალე პირს მოჰბანს ნოეს გადამრჩენ კიდობანს გათითოვაცებულები! მაგრამ ამაყი ბუნებით ეშმას არ ნაზიარები, სულის არ დაზიანებით, საოცრად ბევრი ვყოფილვართ, არადა, ბევრი ვყოფილვართ, ახალთან ჯიბრში ყოფილმა... რომ ტანჯვა არ გეამყოფინა თუ მავანისთვის ჰობია, და ვამბობ, რომ არ სჯობია, არც ვებლატონობ, არც ვსოკრატობ, სულაც არ ვარისტოკრატობ, და უცხოური მონეტით! დისონანსების სონეტით

ამ უახლესმა „არიამ“, ქვეყანა სულ მთლად არია. ვდარდობთ კორონავირუსზე, ჯანსაღის სიტყვას ვინ უსმენს? და ატა-ტატა-ატატიო! ყოფნა-არყოფნის კანტატიო სატანის მოციქულებმა, და მოგვიწამლეს გუნება მრისხანე ბაყბაყნეხვებმა, რაც რომ აკრძალეს შეხება, რომლებსაც ველარ შევებით, რადგან დამკვიდრდნენ დევები, წყალი ძვირია ჩაროზზე, და უკვდავების წყაროზე გრავალს არ შერჩა დამცველი. ცოდვა გვრღნის მიძიმე და მწველი, და ყურს ქრის დისპარმონია. დრომ დრო მოჭამა, მგონია. ფატი დვალისვილი

ნოველიანტი უფასავით

ნოველიანტი უფასავით, ბელარუსი მწერლის სვეტლანა ალექსიევიჩის თქმით, „პუტინი და ლუკაშენკო საკუთარი იდეების მიქცელები არიან“. ნოველიანტი მწერალი მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდები ახლა უფრო „გლობალურად აზროვნებენ და მომავალი მათ ეკუთვნით“. „მე მიჩვენებ, რომ პუტინი და ლუკაშენკო უკვე საკუთარი იდეების მიქცელები არიან. დიქტატორული რეჟიმები სასტიკად ექცევიან თავად დიქტატორებსაც. მათ ადამიანური ცხოვრება აღარ აქვთ“, – ამბობს ალექსიევიჩი.

ნოველიანტი მწერალი მიიჩნევს, რომ ახალი თაობა განსხვავებულად აზროვნებს და მომავალი მათ ეკუთვნით. „ცოტა ხნის წინათ ვიყავი ლონდონში, სადაც ახალგაზრდა ეკოაქტივისტებს შევხვდი. ერთ-ერთი მათგანი პინგვინებს იცავს. ეს ადამიანები დედამიწაზე აღარ ცხოვრობენ, ისინი კოსმოსში არიან. ის, რაც ჩვენთვის მნიშვნელოვანი იყო, მათ არ ანაღვლებთ. მათთვის უფრო მნიშვნელოვანია გლობალური სამყარო და გლობალური პრობლემები. თაობა, რომელიც „ჰარი პოტერი“ გაიზარდა, სხვაგვარად აღიქვამს სიკეთისა და ბოროტების საკითხებს. მომავალი შევდი ეკოაქტივისტ გრეტა ტუნბერგის თაობას და მათ იდეებს ეკუთვნის“, – განაცხადა სვეტლანა ალექსიევიჩმა.

ზე აღარ ცხოვრობენ, ისინი კოსმოსში არიან. ის, რაც ჩვენთვის მნიშვნელოვანი იყო, მათ არ ანაღვლებთ. მათთვის უფრო მნიშვნელოვანია გლობალური სამყარო და გლობალური პრობლემები. თაობა, რომელიც „ჰარი პოტერი“ გაიზარდა, სხვაგვარად აღიქვამს სიკეთისა და ბოროტების საკითხებს. მომავალი შევდი ეკოაქტივისტ გრეტა ტუნბერგის თაობას და მათ იდეებს ეკუთვნის“, – განაცხადა სვეტლანა ალექსიევიჩმა.

ამერიკის სენატისტივის გილდიის საუკეთესო პროექტები

ლოს-ანჯელესსა და ნიუ-იორკში ამერიკის სენატისტივის გილდიის (WGA) დაჯილდოების 72-ე ცერემონია გაიმართა.

გამარჯვებულად კატეგორიაში „საუკეთესო ორიგინალური სცენარი“ კორეელი რეჟისორის პონ ჯუ-ჰოს დრამა „პარაზიტები“ დასახელდა. ტაიკა ვაიტისის სატირა „ბაჭია ჯოჯო“ კი „საუკეთესო ადაპტირებული სცენარისთვის“ დააჯილდოვეს.

საუკეთესო ტელეპროექტებს შორის მოხვდნენ: „მემკვიდრეები“, „ბარი“, „ჩერნობილი“.

ამერიკის სენატისტივის გილდია მკაცრი წესებით გამოირჩევა: წესდების თანახმად ამ ჯილდოსთვის ბრძოლა მხოლოდ WGA-ს იურისდიქციით კანადაში, ირლანდიაში, ახალ ზელანდიაში და დიდ ბრიტანეთში კოლექტიური შრომითი შეთანხმების საფუძველზე წარმოებულ პროექტებს შეუძლიათ.

ინსტიტუტის დროს 13 მოსწავლე დაიღუპა

კენიაში, დედაქალაქ ნაირობის სკოლაში 13 მოსწავლე დაიღუპა. შენობაში პანიკა ჯერჯერობით დაუდგენელმა მიზეზმა გამოიწვია, რის შემდეგაც მოსწავლეებმა გაქცევა სცადეს და სწორედ ამას მოჰყვა მსხვერპლი.

პოლიციამ დაადასტურა, რომ დედაქალაქ ნაირობის ჩრდილო-დასავლეთით 13 მოსწავლე დაიღუპა და 40 დაშავდა. ისინი საავადმყოფოში გადაიყვანეს, ნაწილი კი მკურნალობის შემდეგ უკვე განურეს.

პანიკის გამომწვევი მიზეზის დასადგენად გამოძიება მიმდინარეობს. ზოგიერთი ცნობით, შემთხვევა კიბების ჩანგრევას მოჰყვა.

საიდუმლო სამარხში 11 სხეპარი იპოვეს

მექსიკის ხელისუფლების ინფორმაციით, შტატ მიჩოაკანში საიდუმლო სამარხში 11 ადამიანის ცხეპარი იპოვეს. სამარხი მუშების ჯგუფმა იპოვა, რომელიც მინისტრებმა სამუშაოებს აწარმოებდა და ინფორმაცია სამართალდამცველებს მიაწოდა. მომხდარზე გამოძიება დაიწყო.

გამოცემის ცნობით, საიდუმლო სამარხი პოლიციელებზე თავდასხმიდან ორი დღის შემდეგ იპოვეს. პოლიციელები სამი პირის დაკავების სპეცოპერაციაში მონაწილეობდნენ, რომელმაც 2019 წლის აგვისტოში მასობრივი მკვლელობები ჩაიდინა. ისინი დანაშაულებრივი კარტელის „ლოს ვიარას“ წევრები იყვნენ. კარტელი შტატ მიჩოაკანში პირველობისთვის სხვა დანაშაულებრივ ჯგუფებთან ერთად იბრძვის.

პოლიცია ეჭვობს, რომ სამარხი სწორედ ამ დაპირისპირების შედეგად გაჩნდა.

მოგმართავთ გაზეთის მზრუნველთა საბჭოს სახელით
განათავსეთ რეკლამა ყველაზე საჭირო და სანდო გაზეთში და ამით ხელი შეუწყვეთ 101 წლის ყოველდღიური გამოცემის აღორძინებას.
გვჯერა, რედაქციის მიმართვას გამოეხმაურებიან ჩვენი ბიზნესმენ-ქველმოქმედნიც და გარკვეულ ფინანსურ დახმარებას გაუწევენ გაზეთს.
ჩვენი ანგარიშია: №GE19TB7601536020100009.
(შპს „ახალი საუკუნე“ – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი).

საქართველოს რესპუბლიკა
SAKARTVELOS RESPUBLIKA
ბ. ჩიქოვასას (ყოფილი საბჭოს) ქუჩა №42/5
ტელ: 296-72-86
მთავარი რედაქტორი
სპარტაკ ძოგულია
599 36-00-35
პასუხისმგებელი რედაქტორები:
გურამ გომიაშვილი
599 53-76-16;
ალექს
ასლანიშვილი
599 56-81-86;
პასუხისმგებელი მდივანი
მამუკა ვაშაქიძე
514 33-33-24

გამომცემლობა:
შპს „ახალი საუკუნე – გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
599 53-76-16; 599 36-00-35
შპს „თანაღმომბა“-გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამომცემელი“
ტ: 599 79-76-79
იბეჭდება გამომცემლობა „**კოლორ პრესი**“
რკინიგზის ჩიხი №20
uac(უაკ)070.4(479.22) ს-323

ISSN 2233-3851
9 772233 385001

ავტორთა საყურადღებოდ!
რედაქციის მიერ შეუკვეთილი მასალები დაიბეჭდება ავტორთა ხარჯით.
ავტორთა მოსაზრებები, შესაძლოა, მუდამ არ ემთხვეოდეს რედაქციის პოზიციას. ფაქტების სიზუსტეზე პასუხს აბეზან ავტორები.

„საქართველოს რესპუბლიკა“
შენი გაზეთია, აუსილაგლად გამოიწერე, რასაც აქ წაიკითხავ, სხვაგან ვერ ნახავ!

საქართველოს რესპუბლიკის კონტაქტები:	უხსოვრი პალატის ქარსი:	აიონი 5 თებერვლისთვის	დავაკრავთ, მოგვწავთ:
	აუზ დოლარი - 2.8834; პირი - 3.1911; ბრიტანული გირანა სტერლინგი - 3.7677; 100 რუბლი - 4.5155; თურქული ლირა - 0.4819; ახარბაიჯანული მანათი - 1.6975; 1000 სომხური დრამი - 6.0228.	აღმოსავლეთი საქართველო: ბარა - ლამ -1, ლვ +12 მთიანი რაიონები - ლამ -8, ლვ +9 დასავლეთი საქართველო: ბარა - ლამ +1, ლვ +17 მთიანი რაიონები - ლამ -5, ლვ +12 თბილისი: ლამ +2, ლვ +10	ტელ: 296-72-86, 599-79-76-79, 568-82-09-84 ელ. ფოსტა: sakresp@mail.ru და sakresp@top.ge